

Atamızın Cenaze Merasimi

Bu Ayın 21 inci Pazartesi Günü Ankarada Yapılacak. Birçok Ecnebi Heyetler Geliyor

Millet Meclisinin tarihi celsesi; Türkiye'nin İkinci Reiscümhuru İsmet İnönü istikbal ve teşyi olunurken

(Yazısı İkinci sayfamızdadır)

GENÇLİĞİN ASİL ve NECİP HEYECANI

Dün üniversitede Yapılan Muazzam Toplantıda, Hıçkırıklar Arasında Ebedî Şefimizin Hâtıraları Taziz ve Takdis Edildi

Üniversite ve yüksek tahsil gençliği, kaybettiğimiz büyük Türkün aziz hatırasını anmak için, dün sabah Üniversite konferans salonunda çok hazin, heyecanlı ve vakarlı bir toplantı yaptı. Elim ziya karşısında bütün Türk gençliğinin duyduğu acıya ve teessüre tercüman olmak isteyen Üniversite ve yüksek tahsil gençliği, daha sabahın erken saatlerinden itibaren konferans salonunu doldurmaya başlamışlardı.

Saat dokuzda doğru, konferans salonu istikametinde bir gençlik sesi akmağa başlamıştı. Salon, çabuçak döldü, bahçede ve civar sokaklarda salondan taşan genç Üniversiteliler ve yüksek tahsil talebesi kaynaşyordu.

Üniversite rektörü ve profesörler de bu toplantıda hazır bulundular. Gençlik mümessillerinin hıçkırıkları okudukları söyledikleri ve haykırıkları nutuklar, şiirler, hitabeler gene göz yaşları ile dinlendi. O kadar ki, Üniversite, civarından geçenler gençliğin Beyazıt civarına kadar taşan bu asil heyecanı karşısında heyecana kapılmaktan, ağlamaktan kendilerini alamadılar.

Cemil Bilsel kürsüde

Toplantıyı, saat tam 9 da Üniversite rektörü Cemil Bilsel açtı. Kürsüye gelen rektör, söze başlamadan önce Yüce Atanın hatırasına hürmetten üç dakika sükût edilmesini söyledi. Husû içinde geçen dakikalardan sonra, Cemil Bilsel, büyük bir teessür içinde şunları söyledi:

Arkadaşlar;

"Atatürkü kaybettiğimizizin üçüncü günündeyiz. Bu acıyı üçüncü defa olarak Üniversitede topluyoruz. Yüreğimiz bu acıyı her gün daha fazla acıyor, daha fazla sızlıyor.

Şarktan garbe, şimalden cenuba bütün memleketler, Türkün duyduğu acıyı onun büyüklüğüyle ölçüyor.

Atatürk, dünyanın büyük simasıydı. Onun büyüklüğünü gün geçiyor.

(Sonu Sa. 2 Sü. 2)

Atatürkün çelik iradeli çocukları dün aziz Atalarını gözyaşı çağlayanları içinde andılar.

Vekiller Heyeti

Dün Başvekâlette Reiscümhur İsmet İnönünün Riyasetinde Toplandı

Ankara, 12 (A.A.) — Bugün saat 15 te başta Başvekil Celâl Bayar olduğu halde yeni İcra Vekilleri Heyeti toplu olarak Reiscümhur İsmet İnönünün köşklerine giderek kendilerine gösterilen itimattan ve kabineye tayinlerinden dolayı minnet ve şükranlarını arzemişlerdir.

Saat 16 da Reiscümhur İnönü, Başvekâlet dairesine teşrif buyurmuşlar ve riyasetlerinde toplanan İcra Vekilleri Heyetinde muhtelif meseleler görüşülmüştür.

Reiscümhur, Fethi Okyarı kabul etti

Ankara, 12 (TAN Muhabirinden) — Londra sefirimiz Fethi Okyar bu sabah İstanbuldan şehrimize gelmiş, öğleden sonra, Meclis binasında Reiscümhur tarafından kabul edilmiştir. Fethi Okyar akşam ekspresile İstanbula dönmüştür.

Başvekilin Dahiliye Vekili Parti Merkezinde

Ankara, 12 (TAN Muhabirinden) — Başvekil Celâl Bayar ve Dahiliye Vekili doktor Refik Saydam bugün Parti umumî merkezine gelerek bir müddet meşgul olmuşlardır.

(Sonu Sa. 9, Sü. 6)

Hariçte Teessür

Atatürk Tarihte Teşkilâtçı Bir Dâhi, Bir Millet Hârikalar Yaratın Kurtarıcı, Sevk ve Idarecisi Olarak Kalacaktır

Cenaze Merasimine Gelecek Heyetler

Atina 2 (A. A.) — Atatürkün cenaze merasiminde, Yunanistan, Başvekil Generat Metaksasın riyaseti altında büyük bir heyet tarafından temsil edilecektir. Heyet şu zevattan mürekkeptir:

Başvekil General Metaksas (majeste kralın ve kraliyet hükümetinin baş mümessili), majeste kralın askeri maiyet kumandanı general Demetrikas (majeste kralın ikinci mümessili), Harbiye müsteşarı general Pa-

padimas (ordunun mümessili ve hükümetin ikinci mümessili), Ankara elçisi B. Rafael (Kiral ve hükümetin üçüncü mümessili), Başvekâlet hususî kalem direktörü, üç yaver subay, hariciye nezaretinden bir ataşe.

Yunanistanı cenaze töreninde aynı zamanda dört subay kumandasında 120 kişilik sancaklı bir askerî kıta da temsil edecektir.

Cenaze günü bütün Yunanistanda

resmî matem günü ilan olunacak ve resmî binalardaki bayraklar merasimden bir gün evvel ve bir gün sonra dahi yarıya çekilecektir.

İran sarayında matem

Tahran 12 (A. A.) — Atatürkün vefatı dolayısıyla sarayı Şehinşahi ve hükümet bir ay resmî matem ilan etmiştir. Majeste Şehinşah tedfin merasiminin sonuna kadar askeri ve resmî binalar üzerinde ve yabancı

Arkası sa: 9, sü: 1de

Muhtelif Dış Haberlerden Kısa Hulâsalar

İngiltere :

Lloyd Corç radyoda Amerikaya hitaben bir nutuk söylemiştir. Bu nutukta eski İngiliz Başvekili dünyada devamlı bir sulh için büyük devletleri bir konferansa davet etmeyi teklif etmiştir.

★ Eden tarafından Avam kamerasında söylenen nutuk muhtelif gazeteler tarafından tefsir edilmektedir. Yorkshire Posi hükümetin, efkârı umumiye daha büyük bir ekseriyet tarafından tasvip edilen bir siyaset takip etmesini ileri sürmektedir.

★ Salâhiyetar mahafil, Tago ile Lameru'nun Almanya'ya idesi meselesinin aPris müzakereleri esnasında mevzuubahsolmayacağı beyan etmektedir.

Almanya :

Almanya Yahudiler aleyhine evvelki günlerde yapılan nümayişler bütün dünyada derin akisler bırakmıştır. Fransız ve İngiliz gazetelerinde birçoğu, bu hareketlerden dolayı Almanya'ya şiddetle hücum etmektedir. Bazı Fransız gazeteleri Almanya'da Yahudiler aleyhindeki nümayiş ve yağmaları çok çirkin bulmakta ve takbih etmektedirler. Bazı gazeteler de bu nümayişlere nasıl müsaade edildiğini sormakta ve devlet otoritesinin artık nasıl mevcuu bahsedileceği noktası üzerinde durmaktadır.

İngiliz gazeteleri de Alman propaganda nazırı Göebbels tarafından verilen izahatı kabule şayan görmemektedirler. Dış memleketlerdeki bu heyecan ve hücumlar Alman siyasi mahfelleri tarafından memnuniyet-sizlikle karşılanmış ve Yahudi tezinin bir dahilli mesele olduğu yolundaki tek tekrar ileri sürülme başlamıştır.

Taymis gazetesine bir mektup gönderen Canterbury başpiskoposu Mon Senyör, Almanya'da Yahudiler aleyhindeki hareketleri gaddarane ve tahripkârane bulmakta, hristiyan âleminin infial duyduğunu kaydetmektedir.

İngiltere hükümet, Almanya'daki son nümayişler sırasında bir takım İngiliz tebaası kimselerin zarar gördüğünü ileri sürerek Alman Hariciye nezaretine bir nota vermiştir. İngiltere hükümeti, İngiliz tebaasının himayesi için tedbirler alınacağını ümit ettiğini bildirmiştir.

Berlinde, Alman hükümeti tarafından kapatılan müzevi gazetelerle Yahudi kültür müesseselerinin açılmasına müsaade edilmemiştir. Dün sabah Berline gelen Taymis gazetesi Alman polisi tarafından toulatılmıştır. Taymist, Yahudi meselesi hakkında tafsilât olduğu zannedilmektedir.

Berlinde dolayan bazı haberlere göre Berlinde şimdiye kadar 4 bin Yahudi tevkif edilmiştir.

Macaristan :

Macar naibi hükümeti, Macaristan'a iade edilmiş arazinin en büyük ve en ehemmiyetli şehrine mutantan bir surette girdiği esnada büyük kilsenin radyo ile nesredilen çan sesleri, bu tarihi hadiseyi bütün memleketle ilân etmekte idi. Bütün Macaristan bayram yapmaktadır. Her taraf donanmıştır. Macar kitalarının başında olarak Kassaya giren naibi hükümet, kendisine söylenen heyecanlı nutuklara cevap vermiştir. Nutuklar arasında Polonyaya da şükran hisleri ifade edilmiştir.

★ Kanva son beynelmil hadisesi hakkında parlamentoda izahat vermiştir. Cek — Macar müzakereleri esnasında Macaristanın hattı hareketi hakkında izahat vermiştir.

İspanya :

Üç motörlü bes tavyare dün sabah 50 bomba atmak suretile Barse-lon şehri bombardıman etmişlerdir. Bombalar büyük meydan ve linan civarındaki mahalleye düşmüştür. Birkaç bina harap olmuştur. 15 kişi ölmüş, 30 kişi yaralanmıştır.

Polonya :

Milli istiklâlin yirminci yıldönümü münasebetle büyük merasim ve geçit resimleri yapılmıştır. Halk askerleri alkışlamıştır. Merasimde kor diplomatik ve devlet adamları hazır bulunmuşlardır. Devlet teisi Teçen

Atamızın Cenaze Merasimi

Bu Ayın 21 inci Pazartesi Günü Ankarada Yapılacak. Birçok Ecnebi Heyetler Geliyor

Ankara, 12 (A.A) — Anadolu Ajansının öğrendiğine göre, Atatürkün cenaze merasimi Ankarada 21 Teşvrisani Pazartesi günü yapılacaktır.

Fransız ve Alman kolonilerinin teessürleri

Ankara, 12 (A.A) — Kadın, erkek ve çocuk Ankaradaki Fransız kolonisi B. Kosoloş B. Ganet'in ve Ankaranın en eski Fransız sakinlerinden Casalonca'nın idaresinde bugün saat 12 de toplu bir halde Ulus Meydanındaki Atatürk Anıtına giderek Türk ve Fransız bayrakları renklerini havi büyük bir çelenk koymuştur. Fransız büyük Elçilik Erkânı da bu merasime iştirak etmiştir. Abide önünde bir dakika sükût muhafaza edilmiş müteakiben cemaat dağılmıştır. Kalabalık bir halk kütle-si bu merasimde hazır bulunmuş ve Fransız kolonisinin bu dost ve içten gelen jestine karşı sempati göstermiştir.

Ankara 12 (A. A.) — Ankaradaki

Alman kolonisi toplanarak Büyük Millet Meclisi riyasetine Atatürkün vefatından dolayı hissettikleri derin teessürü ve Türk milletinin bu büyük yasına iştiraklerini bildiren bir mektup göndermişlerdir.

Ankara, 12 (Tan muhabirinden)— Hariciye Vekâleti Büyük Şefimiz Atatürkün tedfin merasimine ait programı hazırlamıştır. Vekâlete gelen malûmata nazaran münasebette bulunduğumuz birçok devletlerden heyetler bu merasime iştirak edeceklerdir.

Sovyet Rusyadan gelecek heyete Hariciye Komiser muavini Potemkin riyaset edecektir. Yunanistanı Başbakan Metaksa, Yugoslavyayı Harbiye ve Bahriye nazırı general Mediç, Romanyayı general Pol temsil edecektir. İngiltereden kral ve hükümeti ayrı ayrı temsil eden iki heyet gelecektir. Romanya, Yunanistan ve Yugoslavyadan brer kıta asker de cenaze merasimine iştirak edecektir.

Şehrimizde, hazin olduğu kadar,

Atatürkün azamet ve kudretile mütenasip olacak olan gün esaslı hazırlıklar başlamıştır. Tedfin merasimi çok kuvvetli bir ihtimale göre, ayın 21 inindedir.

İstanbuldan Ankaraya kadar giden hat boyundaki vilâyet, kaza ve köylerde Türk milleti Atasına tazim ve ebedi bağlılığını tebarüz ettirmektedir.

Ankara Belediyesinin kararı

Ankara belediyesi, Ankaranın yasını izhar etmek için, Atatürkün heykellerini siyah tüllerle kapamak kararını vermiştir. Fakat bu kararın tabiki pazartesi günü Millet Meclisinde müzakere edilecek olan "Milli yas kanunu, nun kabul ve meriyet mevkiine konulmasına talik etmiştir.

Atatürkün mübarek nâaşlarının Ankaraya nakli merasiminden evvel ve sonra mutad seferlerden gayri fazla zuhurat seferleri yapılmak üzere Devlet Demiryolları idaresi şimdiden tedbir almaya başlamıştır. Bu meyanda anahat üzerinde ve muh-

telif büyük istasyonlarda bulunan birinci, ikinci ve üçüncü mevki yolcu vagonlarının Haydarpaşaya sevkine başlanılmıştır.

Büyük ölünün cenazesi Ankaraya nakledilmeden evvel tabut Dolmabahçenin muayede salonunda 3 gün müddetle ihtiram mevkiinde tutulacak ve İstanbul halkının ziyaretine imkân verilecektir.

Tabutun başında generaller, kara, deniz ve hava ordusuna mensup birer er, bir kız ve bir erkek mektep talebesi münavebe ile nöbet bekliyecekler ve büyük ölünün tabutu diğer harp gemilerimizin refakatinde Yavuzla İstanbuldan İzmir'e naklunacaktır. İzmitten Ankaraya cenazenin gündüz nakli ve güzergâhta toplanacak halk tarafından son tazim vazifesinin yapılması düşünülmüştür.

Milli kahraman için son istirahat yeri olarak neresinin tavini edileceği henüz kararlaştırılmamıştır. Mevzuubahis yerler arasında, Gençlik parkının münasip bir mahalli de zikrediliyor.

Gençliğin Asıl ve Necip Heyecanı

(Başı 1 incide)

tişkçe dünya daha büyük anlayacaktır.

Tarihte kalacak onun en büyük vasfı "Büyük kurtarıcı, büyük koruyucu, olma vasfıdır.

Karanlık ve ümitsiz günlerde kurtuluş yolunu gösteren ve millete ulaştıran Atatürktür.

İstiklâl ve Gazi Mustafa Kemal adı tarih durdukça birbirini tamamlayacaklardır.

Her safhası bir harika olan hayatında Atatürk büyük işleri yaparken hiçbir güçlük önünde dönmeyen ve yılmayan bir azimle büyük ölünün manevi şahsiyeti karşısında bir kere daha hürmetle eğilirim...

Rektörden sonra bir talebe söz aldı ve uzun hitabesinde Atatürkün hayatını anlatarak dedi ki:

"Türkiye cümhuriyeti Atatürkten aldığı hızla, mesut ve muzaffer illebet payidar olacaktır..."

"Onun ışığı bizi ebediyete kadar aydınlatacaktır..."

Bundan sonra, hukuk fakültesi medeniye doçenti Hıfzı Veldet kürsüye geldi. Heyecanlı bir hitabe söyleyerek dedi ki:

"— Fezanın uçsuz bucaksız derinliklerinde öyle büyük ve muhteşem yıldızlar vardır ki bunlar tabiat kanunlarıyla sönseler bile ezelden gelen ışıkları ile ebediyete kadar aydınlanır. Atatürk de Türk fezasının böyle muhteşem bir yıldızdır. Zailim tabiat onun cismini elimizden aldı. Fakat onun Türk ışığı vatandı."

de toplanan Selizyalı askerleri tef-tif etmiştir.

Japonya :

Cephede maktül düşmüş olan Japon askerlerinin hatrasını tebcil için yapılan bir toplantıda fırka kumandanı Taniguahi 340 bin Japon askerinin Yangç muharebelerinde maktül düşmüş olduğunu söylemiştir. aMktüller arasında 6 general ve 103 zabıt vardır. Tangiuhahinin cenubunda Çin çetelerine karşı yapılan son muharebede Japonlar zabıt ve asker olarak 15 bin maktül vermiştir.

Diğer taraftan Çin kuvvetleri Huphehin cenubunda mühim bir muvafakiyet kazanmışlardır. İki bin kişilik bir Japon alayı mahvedilmiştir. Bir ihatada 1500 Japon askeri imha edilmiştir. Bir kısım Japon kitaları şimale doğru kaçmışlardır.

Amerika :

İntihabattan sonra kabine ilk defa olarak toplanmıştır. Ruzvelt, şimdiye kadar federal dare tarafından tatbik edilmiş olan liberal siyaseti takibe devam edeceğini bildirmiştir.

lâpçı, tarihçi, iktisatçı, feylesof, ruhiyatçı bir dehâ idi

Yaşlı arkadaşlarım, o, milletine bahsettği nimetlerin en büyüğünü bize, Türk gençliğine bıraktı. Bize, cennet olmasın bir Türk, medeni hayat, bize Türklük davası gibi bir emanet bıraktı.

Senin eserim; çocuklarına bırakacağın herşeydir. Bıraktığın vâhik aziz Türk vatani evlâtlarının seni her şeyden çok seven - Türk gençliğinin elinde dilediği gibi daima yükselecek, daima var olacaktır.

Gençlik adını senin kendi tarihten aldın, gençlik vatanı senin, kendi kabesinden yüce gençlik mirasını senin, kendi canından öte tutacaktır.

"Atatürkün medfeni, Türkün kalbidir,"

Tıp fakültesi talebesinden Cengiz dedi ki:

Bu gidış sonsuz bir yolculuktur. Senin medfenin, mezarın Atam ne Çankayanın granitleri, ne Ankaranın tunç âbideleridir. Senin mezarın, medfenin Türkün kalbidir...

Cengizden sonra, fen fakültesinden bir bayan Atatürk için yazılan bir iki şiiri okudu, yüksek muallim mektebi talebesinden Abdülkadir Kahran da duyulan derin teessüre tercüman olmağa çalıştı.

Toplantının sonunda, salonu dolduran gençlik kütleleri, hep bir ağızdan istiklâl marşını söyledi. Marş söylenirken, gençliğin heyecanı son haddini bulmuş, hıçırıklar ve göz yaşları bütün salonu kaplamıştı.

Dünkü toplantıda, Üniversite gençliği, Reiscümhur İsmet İnönü'ne, aştığıdaki telgrafı çekmeyi kararlaştırdılar:

İsmet İnönü Cümhurresi Ankara

İstiklâlimizin, Cümhuriyetimizin ve inkılâbımızın başında sizi görmek bahtına erişen İstanbul Üniversitesi gençliği, kara haberin kara felâketi karşısında büyük ümide ve biricik tesellisine kavuşmuştur.

Bütün Türk gençliği, milletin ve başının sağ olmasını dileyerek hürmetle ellerinden öperler.

İstanbul Üniversitesi Gençliği

Gençler, bugün Taksim meydanında and içecekler

Üniversite ve yüksek tahsil gençliği, bu sabah saat 11 de Taksim meydanında âbide önünde büyük bir toplantı yapmaya karar vermişlerdir. Bu toplantıda ölmüş şef Atatürke olan bağlılıklarını izhar edecekler ve onun direktifleri ile ve cümhuriyet prensiplerine sadık olarak yürüyeceklerine and içeceklerdir.

Şehirde Dünkü Matem Tezahürleri

Atatürkün kayından mütevellit teessür gün geçtikçe daha şiddetle hissediliyor. Dün sokaklarda ağlamaya veya ağlamaktan gözleri kızarmamış olan tek vatandaşa rastlanmıyordu. Birçok mektepliler göğüslerinde Atatürkün siyah kordelelere ilişkin fotoğraflarını taşıyorlar. Kız talebler, matem alâmeti olarak beyaz yakalıklarını sökmüşlerdir.

Bazı mektep idareleri Atatürkün resmini siyah çerçevelerle süsleyen rozetler yaptırmışlar ve siyah kordelelerle birlikte talebelere tevzi etmişlerdir.

Dün bir grup mektep talebesi Tak sime giderek Atatürkün heykeli önünde ihtiram vakfesi yapmışlar, ağlamışlar, Atatürk için şiirler okumuşlar. Taksim meydanını göz yaşlarıyla ıslattıktan sonra sükûnetle dağılmışlardır.

Dolmabahçenin önünde

Dün Dolmabahçe sarayının önünde de sabahın akşama kadar gözleri yaşlı büyük bir kalabalık mütemadiyen beklemiştir. Bu kalabalık geç vakte kadar Saray pişgâhında kalmıştır.

Dolmabahçeye inen bütün yollar da, dün, mütemadiyen Dolmabahçe doğru yürüyen gözleri yaşlı kafileler görülmüştür. Bütün bu kalabalık, büyük sevgilileri Atatürkü bir kere daha görebilmek, onun mukaddes huzurunda bir ihtiram vakfesine kavuşabilmek ümidile Dolmabahçe sarayına yollanmıştır. Fakat henüz Atatürkün mukaddes huzurlarını ziyaret mümkün olamadığı için göz yaşlarını elemli gönüllerine içirecek ve derin matemlerini yüzlerindeki hüznün çizgileriyle ifade edecek vakarlı bir teessürle avdet etmişlerdir.

Bu vaziyette dün Dolmabahçe sarayı kutsal bir tavafnah halini almış, şehir halkının mühim bir kısmı Dolmabahçeden Beşiktaş ve Beşiktaştan Dolmabahçeye kadar sarayın önünden ağhıyarak gelip geçmişlerdir.

Cenaze töreni için henüz İstanbulla bir emir gelmemiştir. Atatürkün mukaddes nâaşları tahdit edilmiş, yüzünün ve ellerinin mülâlatı alınmıştır.

Pazartesi gününden itibaren üç gün müddetle nâaşın alt tarafından zivaretine müsaade edileceği umulmaktadır.

Cenaze örteninde, İstanbulda ve Ankarada yapılacak rasimelerde bulunmak üzere ecnebi gazeteci grupları gelmeye başlamışlardır. Dün Yugoslavyadan bir gazeteci grupe gelmiştir. İtalyadan da İstampa gazetesi muharrirlerinden Ruso ile Mesajero gazetesinden Cino gelmişlerdir. Bu gün de bir kısım grupların geleceği anlaşılmaktadır.

GÖRÜŞLER

Vatan Ana

Yazan: Sabiha Zekeriya Serte

Vatan ana... Doğurduğun kıymetli evlâtların en kıymetlisini kaybet-tin. Atatürk bir kurtarıcı, bir kurucu, medeniyet ve terakki yoluna ışık tutan bir büyük müderris. Onu ölüm elimizden aldı. Fakat bu millete tuttuğu terakki meşalesini yine senin doğurduğun kıymetli bir evlâdına emanet bıraktı. İsmet İnönü, bize İnönünü kazandıran, Millî mücadele ve istiklâlîmizin onunla yan yana, baş başa, can cana kurtaran kahramanlardan biridir. Lozan bu milletin istiklâl Savaşında, iktisadi hürriyetimizin ebedi bir emniyet altına alan bir istiklâl beratıdır. Şimdi bu beratı sahibinin eline vermiş bulunuyoruz...

★ Vatan ana... Azabın, ızdırabın çok büyüktür. Seni düşmanın kahredici çizmeleri altından kurtaran bir evlâdını kaybetmek, hiç bir ananın, hiç bir gün unutamayacağı bir acıdır. Yeislisin, acılısın, yüreğin kan ağlıyor. Fakat hayatını, aynı iman, aynı irade, aynı hız ve heyecanla koruyacak diğer bir evlâdının eline vermek ne büyük bir tesellidir. Çok bedbaht bir anasın, bir kahraman kaybettin, Çok bahtiyar bir anasın, hayatını, şerefini, istiklâlini İsmet İnönü gibi mert bir evlâdına teslim ediyorsun.

Lozandan şerefle alıp getirdiği istiklâl beratını, ölüncüye kadar şerefle muhafaza edeceğine yemin ederken İsmet İnönü, bir ananın, bir milletin, bir vatanın kalbini ıftiharla kabartacak kadar kudretli, güven veren bir evlâdı. Bunu duyduğun dakika göğsün kimbilir ne büyük bir ıftiharla kabarmıştır.

"Devlet ve milletimizin, insanı yet ve medeniyetin asil hedeflerine doğru durmadan ilerleyip yükseleceğine kati imanım vardır..."

Yolunu insanîyet ve medeniyetin hedeflerine doğru çizen bir evlât, sana mukadder olan ebedi hayatın yolunu göstermiştir. Bu hayatın ışığı, let onun arkasındadır.

"Türk vatanının bölünmez, hiçbir tecavüze tahammül etmez, hiç bir zor karşısında milli haklarından vaz geçmez mahiyeti her zamandan ziyade taze ve canlıdır..."

Türk vatana tecavüze hazırlananlara, onun bölünmez, hiç bir tecavüze tahammül etmez, hiç bir zor karşısında milli haklarından vaz geçmez mahiyetini haykırarak bu ses, sana ebedi bir hayat vad ediyor. Bu teselli sana dardını unutturmasa bile, ışıklı ümitler verecek kadar katı ve kuvvetlidir.

"Sulh ve terakki yoluna bütün gayretlerini asil bir surette vakfetmiş olan milletimiz mecbur olursa kendisi ve şanlı ordusu, geçmiş kahramanların hayranlığını celbedecek yeni kahramanlarla dolu olan fedakâr göğsünü en parlak vazifelerle süslemeğe hazırdır..."

Geçmiş kahramanların hayranlığını celbedecek kahramanlarla dolu şanlı bir ordu, arkasından bütün bir millete beraber, sulh ve terakki yolunda önümüze çıkacaklara göğsünü geren bir rehber, vatan ana, sana yapılanları ve yapılacakları emniyet altına alacağını vad ediyor. Cümhuriyetin gözlerimizde yaktığı ışığın sömüyeceğine güvenebilirsin. Atatürkten aldığımız hızla sulh ve terakki yolunuza, Cümhuriyet ve istiklâl yolunuza devam ediyoruz. Acımız sadece kayıbmızdır. İstikbale ümitle, inanca, güvenle bakıyoruz. Çünkü başımızda İsmet İnönü gibi bir rehber vardır.

Vatan ana... Yaşlısın. Acıklısın. Yüreğin kan ağlıyor. Fakat bütün bu evlâtları sen doğurdun. Onlara güvenebilir, senin istikbalini bir tek cephe halinde düşmandan koruyacaklarına inanabilirsin. Bizler göçüp gideceğiz, baki kalacak olan sensin. Sana bu ebedi hayatı vadeden evlâdını hürmetle selâmlarken, yesin ve acına hürmet ederek bu bahtı yarlığını da selâmlarız.

Millî mücahede devam ediyor

Kahraman Ordumuza Güveniyor, Temiz Gençliğimize Dayanıyoruz. Büyük Atamızın Bize Bıraktığı Mukaddes Emanetleri Yaşatmak İçin İsmet İnönünün Arkasında 17 Milyonluk Bir Ordu Yürüyor

Y aratan, kuran ve yaşatan Atatürk; inkılâbın ve Türk milletinin mukaddes kitabı olan "Nutuk" unda şöyle diyordu:

"— 1919 senesi Mayısın 19 uncu günü Samsuna çıktım. Vaziyet ve manzarai umumiye:

Osmanlı devletinin dahil bulunduğu grup Harbi Umumide mağlûp olmuş, Osmanlı ordusu her tarafta zedelenmiş, şeraiti ağır bir mütarekename imzalanmış. Büyük Harbin uzun seneleri zarfında, millet yorgun ve fakir halde. Millet ve memleketi Harbi Umumiye sevkedenler kendi hayatları endişesine düşerek, memleketten firar etmişler, saltanat ve hilâfet mevkiini işgal eden Vahdetin, mütereddi, şahsını ve yalnız tahtını temin edebileceğini tahayyül ettiği deni tedbirler araştırmakta. Damat Ferit Paşanın riyasetindeki kabine; âciz, haysiyetsiz, cebin, yalnız padişahın iradesine tâbi ve onunla beraber şahıslarını vikaye edebilecek herhangi vaziyete razı.

Ordunun elinden esliha ve cephanesi alınmış ve alınmakta...

İtilâf devletleri, mütareke ahkâmına riayete lüzum görmüyorlar. Birer vesile ile, İtilâf donanmaları ve askerleri İstanbulda, Adana vilâyeti Fransızlar, Urfa, Maraş, Antep İngilizler tarafından işgal edilmiş. Antalya ve Konyada İtalyan kıtaatı askeriyesi, Merzifon ve Samsunda İngiliz askerleri bulunuyor. Her tarafta ecnebi zabıt ve memurları ve hususi adamları faaliyette. Nihayet mebdelî kelâm kabul ettiğimiz tarihten dört gün evvel 15 Mayıs 1919 da İtilâf devletlerinin muvafakatiyle Yunan ordusu İzmirle ihraç ediliyor.

Bundan başka memleketin her tarafında anasırı hıristiyanıye hafif, celi, hususi emel ve maksatlarının temini istihsaline, devletin bir an evvel çökmesine sarfı mesai ediyorlar..

Ebedî Şef her biri bir kitap doldurmuş yetecek olan şu cümlelerle bize yıkılışımızın haritasını çiziyordu.

İmparatorluk çökmüş, vatan parçalanmış ve büyük Türk milleti bu tarih ve felâket enkazı altında; nefes almaktan âciz, küreye serilmiş yatıyordu.

O kadar bölünmüş, parçalanmış ve perişan edilmiş ki her fert teker teker kendi canını, kendi namusunu muhafazaya, kurtarmaya savaşıyordu. En nikbin olanların bile "nimet" diye karşıladıkları, bu harap ülkenin bir kısmına sığınacak koca millet için bir e-

nebi devlet himayesi, bir "manda" idi. Bir gün bu felâketler mahşeri ortasında altın saçlı, semavat gözlü, gölgesi göklere vuran bir adam belirdi. Yaralı, bitkin ve ümitsiz millete "Kalk, dedi, seni kurtarmaya geldim, benimle beraber ol, benimle beraber çalış.."

Bu; milletin, asırlardır beklediği en büyük evladı Mustafa Kemal'di. Yurdun herköşesinden ona namütenahi eller uzandı. Millet doğrularak, onun etrafında çevrelenip toplandı. Mustafa Kemal daha o günden bütün kudreti kendi şahsında topluyabilirdi. Lâkin Şefin ilk umdesi "hâkimiyet milletindir" düsturu olmuş ve bu hâkimiyeti temsil edecek bir meclisi içtima çağırmıştır.

Müdafaai Hukuk teşkilâtına bu değişmez esas, hareket mihrakı ve mihrabı olmuştur.

Ulu Önderin peygamberane ilhamiyle milletın kalbinden kopan bu saf ve kavî ruhtar ki kendi kendine teberrül etmiş şartlar içinde ve en tabii karakterle milliyetçiliği ve Cumhuriyetçiliği yaratıyordu. Giderek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılmasına, ve millî hükümet kurulmasına müncer olan bu ruh; bilâhare hem fikir ve felsefe, hem teğebbüs ve aksiyon olarak Cumhuriyet Teşkilâtı Esasiesine girmiş ve, Kemalist devletin bünyesini teşkil etmiştir.

İstiklâl savaşı devam ediyordu. Bütün insanlık tarihinin şaheser bir mucizesi olan Dumlupınar zaferinden sonra Gazi Başkumandan, fikir, cidal ve ideal arkadaşı İsmet İnönünün siyasi dirayetinin de inzimamiyle, eski düşmanlarımız olan büyük garp devletlerine, Lozan muahedesini imzalattı.

Hür ve mutlak istiklâline sahip genç Türkiye doğmuştu. Artık sıra vatani yeniden yapıya, milleti yeniden teşkilâtlandırmaya gelmişti.

İlk cezri inkılâp I Teşrinisani 1922 de saltanatın lâğvı oldu. Millet payansız zafer neşesi içindeydi ve saltanatın millî varlık bakımından ne vahi bir heyulâ olduğunu kendi sırtında asırlardır yarılan silsile yaralarla, bittecribe anlamıştı. Fakat hilâfetin kaldırılması ve Cumhuriyetin kabulü pek kolay olmadı. Maddî hâkimiyetten tecrit edilmiş olan halifa, İstanbulda, Allahın yeryüzünde gölgesi olmakta devam ediyordu. Birinci Millet Meclisinde, o gölgeye iman etmiş devlet adamları vardı, "şeriat, diye çurpan hocalar, hattâ mürteçiler vardı.

Kısa bir müddet sonra hilâfetin, Şer'iyeye ve Evkaf Vekâletlerinin, Şer'iyeye mahkemelerinin, medreselerinin lâğvı kabul edildi. Hanedanın saltanat memleketten defedildi. Rejimin Teşkilâtı Esasiye Kanunu yapıldı.

Ertesi yıla daha büyük hamlelerle girdik. Köylünün başına belâ olan âşar kaldırıldı. Şapka kabul edildi. Bu seneler Atatürkün halk arasında çok hareketli olduğu yıllardı. Mütemediyen memket seyahatleri yapıyor, her sınıf halkla temas ediyor ve her biri ayrı hitabet harikası olan nutuklar söylüyordu. O sene şapka kabul olundu. Memlekette hafif tereddüt vardı. Şef yine cezri hareketle bu tereddüdü derhal izale etti. Millet, reisini adım adım takip ediyordu. Tekkeler, türbeler kapatıldı. Dinle dünyayı ayırdıktan sonra softalıgın bu son ilticagâhları da ortadan kaldırılmıştı. Artık her cepheden ve yıldırım hızı ile inkılâplar doğuyordu. Medenî Kanun ile Türk cemiyetine nizam verildi. Adli, idari, içtimai, maarif inkılâpları milletin istikametini değiştiriyor, seviyesini yük-

İsmet İnönü, Millet Meclisinde nutkunu irad ediyor

Büyük Halâskâr ve Büyük Mürşit meseleyi yine radikal surette halletti "Hâkimiyet milletindir, tarzı idaremi Cumhuriyettir. Bu böyle yapılacak, fakat belki arada bazı kafalar kopacaktır.. dedi. 29 Teşrinievvel 1923 te Büyük Millet Meclisi ittifakla Cumhuriyet rejimini kabul ve ilk Reiscümhuriğe Büyük Münciyi intihap ediyordu.

Hiç unutmamak lâzımdır ki Montrö müzakerelerinde, garp devletleri, boğazlara hükümranlıklar hakkımızı tanıyaya yanaşmak istemiyorlardı. Meseleyi Büyük Atatürkün selis bir cümlesi halletmiştir. Ulu Önder şöyle demişti:

"Onlar istedikleri kararı verirler. Boğazlara hâkim olan Türkiye'dir. Canımız isterse kapar, canımız istemezse açarız, ertesi günü mukavele imzalamıştı.

Türk Hatay için aynı şekilde uğraştık; nihayet yine Atatürkün "Ya Hatay istiklâlinin kabulü, vahut....., kararı bugünkü neticeyi derhal tahakkuk ettirmiştir.

Bütün bunlar arasında bin bir hâdis var ki hep bildiğimiz için tekrarlamamız lâzımdır. 15 yıllık Cumhuriyet devrinin hemen her günü Türkiye bir yenilik, millete yeni bir saadet getirdi. Büyük Atatürkün dîmağı, millî kudret, millî refah için durmadan işlerine muazzam ve ef-sanevi bir harikalar dinamosu gibi mütemediyen yeni eser, yeni saha yarattı. Cihana hayranlıklar veren bugünkü seviyemizi hazı-

lamak ve tahkim etmek yolunda o mübarek deha tam 19 sene hiç dinlenmeden, tevakkufu gerileme sayarak çalıştı. Fakat kıymetli emekleri boşuna gitmedi, gözü arkada kalmadı. On beşinci yıl bayramında onun muhteşem ve ölmez eserini omuzlarında arşa yükselten 17 milyon Türk onu obiyetlere götürecektir kadar kavi, bu vatani ilelebet yaşatmak azminde kendine emindi. Şefin istediği ve beklediği bu idi. Lâkin bundan daha feci maye ağırlıdır ki millî savetin dağlar gibi köpürdüğü o günlerde eserin büyük hâliki, sevgili milletinden uzak; yatakta, sefil ölümlü karşı karşıya idi.

10 İkinciteşrin sabahı beşeriyet tarihi emsalsiz bir facia kaydetti. Şarkla Garbin ortasında, büyük bir milletin bânisi, dâhi bir kumandan, dâhi bir devlet adamı, dâhi bir millî kahraman, dünyalar yıkılır gibi ebediyete göçüyordu.

10 İkinciteşrin sabahı 17 milyon Türk hüngür hüngür ağlıyordu. Babasız kalmıştı. Asırlara sığınacak inkılâpları 15 yıl içinde başaran Atatürkü, hiç ölmeyecek sanıyorduk. Bir senedir esiri olduğu hastalığı yenmek için dehasının bütün enerjisini kullanan 20 inci asrın güneşi Şefimiz nihayet ruhunu millete bırakarak Allahın yanına gitti. Acımızı tarif için ölçü bulmak imkânı yoktur. Lâkin beşere mukadder olan âkibeti kabule mahkûm olan insanlık bu müthiş hakikat karşısında realiteye boyun eğmekten başka ne yapabiliriz?

Hiçkırı hiçkırı hakikate boyun eğdik. Atatürkü yıllarca evvel ismini naksettiği ebediyete tevdi için hazırlanırken, yarını da hazırlamamız lâzımdır. Türk milleti, onun bıraktığı büyük boşluğu, onun fikir, cidal ve ideal arkadaşı, muzaffer kumandan ve 14 senelik kıymetli Başvekilimiz İsmet İnönü ile doldurdu.

Arkasında mahur bir vatan, kuvvetli bir millet bırakan Atatürk büyük gayesini tahakkuk ettirerek tarihe karıştı. O daima millete güvendi. Bütün ümitlerini gençliğe ve orduya bağladı, en büyük eseri olan cumhuriyeti gençliğe emanet bıraktı. Azametini tavsif için mikyas bulmağa imkân olmayan zaferlerini ve inkılâplarını hep büyük millete izafe etti; Ben bir ferdi milletim, her şeyi yapan odur ve milletimin en küçük iltifatı benim için en büyük nimettir., dedi.

Büyük milleti onun bu necip te-

vazuunu sonsuz sevgi, sonsuz itimad ile karşıladı. Mukadderatının onun iradesine bağladı ve bütün muazzam zaferler bu benzersiz itimat rabitasının harikulâde kudretinden doğdu.

Gençliğe itimadı vardı. Gönülleri saf imanla dolu çocuklarının, eserini ebediyete kadar yaşatacaklarına inanmıştı. Millî benliği, millî şuur daima dipdiri, daima uyanık tutmayı millî hayatının temeli addetti.

Teşkilâtı esasiye kanununa da dahil ettirdiği inkılâplığın ruhu, bu iman ve enerji temposunu daima ayakta, daima yüksekte bulundurmak hedefine matuftu.

Bu idealinde ne kadar muvaffak olduğunu, öldüğü dakikadanberi, her an artan misli ve neticeleriyle görmüş bulunuyoruz. Millet insan ağır yasına rağmen kendine hâkim varlığını tahammül edemeyeceği a-

ve Atatürkün emanetleri etrafında çelik kaleler gibi sağlam ve ayakta durmaktadır. Büyük Şefi bu derece muhkem şartlar içinde arasından ayırdıktan sonra İsmet İnönünün etrafında aynı itimat, aynı imanla çevrelenmiş olan millet yirmi sene ev-

velki taze ve azımkâr kudreti biran bile bırakmamış, her gün yeni bir inkılâba yürümek için seferber bir ordu, bir ideal ordusu mahiyetini kaybetmemiştir.

Kemal Atatürkün ve İsmet İnönünün idaresinde millî mücahede hiç tevakkuf etmeden devam etmiştir, halâ etmektedir ve kürenin parçalanacağı güne kadar devam edecektir.

Birbirinin devamı olan kahraman ve güzide ordumuzla, temiz ve seciyeli gençliğimiz milletin sonsuz atlarını garanti altına almıştır. Ordumuza güveniyoruz, gençliğimize dayanıyoruz.

Hiçbir düşmandan korkmayacak kadar kuvvetliyiz, hiçbir tehlikeden sakınmayacak derecelerde varlığımıza ve inanımıza, millî birliğimize eminiz.

Kurtarıcımız, yaratıcımız, sevgili Atatürkümüzün manevi ve ebedi varlığı bizimle beraberdir ve bu imanın hazinesine bizim millî varlık ve inkılâplar yolunda dünyadan pervamız olamaz

Büyük reisimiz İsmet İnönünün arkasında 17 milyonluk bir millet değil. 17 milyonluk bir ordu yürüyor.

Atamızın en mukaddes emanetini üzerine alan Türk genci; unutmak ki Türkün durgun, Türk yorgun olacağı hiç bir an yoktur.

Gaye uğrunda ebediyete kadar seferberiz, millî mücahede devam ediyor.

Atatürke Ait Canlı Hâtıralar

Atatürk Cephede, Derviş Paşaya Şöyle Dedi: "Topçularımızın Geride Kalması Olamaz!,"

Derviş Paşa Emri Bizzat Tebliğ İçin Atına Atlamıştı. Bu Tehlikeli Hareketini Önlemek İstedim, Paşa Kaşlarını Çattı "-- Baksana, Dedi, Emri Kim Veriyor?,"

Bundan iki buçuk sene evvel, Salih Bozok beni evinde kabul etmek lütfünü esirgemedi. Ta, Selânikten başlayarak Atatürk'ün en yakını; bütün millî mücadelede yaveri olan ve Atatürk'ün son nefesine kadar refakatinde bulunan Salih Bozok muhakkak çok kıymetli hatıralarla yüklüydü. Ricalarını kırmadı, ve:

— Ben, dedi. Atatürk'le Selânikten tanıştım. İkinci ordu kumandanı oldu. O zaman beni de yanına aldırttı.

Sonra Halebe, yedinci ordu kumandanlığına geçince, beni yine beraber götürdü.

Orada, Falkenhayn'la aralarında bir ihtilâf hasil oldu. Atatürk yazdığı lâyhalarında, hükümeti Falkenhayn'ın hatalarına ikna çalıştı. Buna imkân göremeyince istifayı tercih etti. Ricam üzerine Enver paşaya söyleyerek, beni de askerlikten uzaklaştırdı!

Ve ben, Bağlarbaşı'nda kömür ticaretine başladım.

Onun Anadolu'ya geçişinden az sonra da Ankaraya gittim. Ve yaverlik vazifeme yeniden başladım.

"Atatürk,, adının her geçişi, ona bütün yüreğile, bütün inancile, bütün varlığıyla tapan değerli Sayıların gözlerinde, peygamberinden bahseden bir mü'min hürmeti, bir mü'min sevgisi belirtiyordu. Ondan Atatürk'ün, ileriye görmekteki dehasını tebarüz ettiren hikâyelerin en kuvvetlilerini dinledim. Ve hayatının dörtte üçünü Atatürk'ün hizmetinde geçiren bahtıyar Sayıların son kavgamın hatıralarını anlatmaya davet ettim. Söze derhal başlayışından, içine sinen bu hatıraları anlatmak zevkini ilk defa tatmadığı belli idi:

— Bir gün, dedi, "Biçer,, istasyonundan otomobille Sivrihisara gidiyorduk. Oradan da Akşehirine inecektik.

Atatürk, pelerinine sarılmış, gözlerini, akşamın karanlığında alacalaşan ovalara dikmiş, düşünüyordu. Bir aralık:

— Humm! dedi. Ben bu hareketin çok mühim bir deruni hâletin tezahürü olduğunu biliyordum.

Düşündüğünü anlayabilmek istediğimi yenedim. Ve dolambaçlı bir sorgu yolu tuttum:

— Bir emriniz mi vardı paşam?

O, gözlerinin ertici bakışlarını gözlerime dikti ve:

— "Salih! dedi, eğer düşünün,, "düklerimi tatbik edecek zamana,, "malik olursam, yakında cihanın,, "gözlerini kamaştıracak bir man,, "zarai askeriye husule gelecektir!,"

Ve işte, bütün zaferlerin kapısını açan büyük Afyon taarruzu, onun bu sözleri söyleyişinden tam on beş gün sonra başarıldı!

— Bir gün de, Çankaya civarında bir köylü evine girmiştik. Girdiğimiz köyde, ihtiyar bir köylü ile karıştı oturuyorduk.

Bize ikram ettikleri kahveleri içerken Atatürk köylü ile konuşmamı söyledi. Ben bu emre itaat için aksakallı köylüye ilk aklıma gelen suali sordum:

— Sen Gaziyi tanırsın mı baba? İhtiyar beni, sacma bir sual soruşum gibi istihfafla süzdü!

— Gaziyi tanımayan var mı ki? dedi, ve ilâve etti:

— Ben görmedim ama, her hafta Hacı Bayram Veli camii'nde cuma namazı kılmış. Ta göbeğine kadar sakalları varmış. Melek gibi, nurlu yüzlü peygamber gibi mübarek bir ihtiyarım!

Gülmemi güç tutarak Atatürk'ün tamamen matruş ve genç yü-

züne baktım. O, kaşlarını kaldırarak kendini tanıtmamamı emretti. Dışarı çıktığımız zaman da güldü ve:

— Varsın, dedi, o da öyle bilsin. Hakikati öğrenmek belki biçarenin hayalini yıkar, onun hayalindeki şirin sakallıyı öldürtüp de sevgisini kaybetmekte ne mâna var?

Getirilen ikinci kahveyi yudum larken, Salih Bozok:

— "Eğer müverrih olsaydım, dedi, bu iki hatıramı, hiç düşünmeden tarihe geçirirdim. İhtimal, bana çok heyecan verdikleri için böyle düşünüyorum.

İzmir yolunda ilerliyorduk. Köylüler, askerlerimizin girişini seyrediyorlar, onlara kırık testilerle su taşıyorlar, yürekten minnetlerini anlatmak ihtiyacile paralanıyorlardı. Evleri yanmış ve dünyada sırtlarındaki donlarından ve gömleklerinden başka bir şeyleri kalmamış insanların, ikram etmek arzusu ile nasıl çırpındıklarını görsen, yürekseiz "Neron,, bile kör oluncaya kadar göz yaşları dökebilirdi.

Tam yanlarına vardığımız sırada, bir nakliye kolu geçmemize mâni oldu. Otomobil durdu. Atatürk, istediği bir sigarayı yakmak üzere gözüklerini kaldırdı. O sırada otomobilin yanına sokulan sakallı bir ihtiyar, koynundan muşamba rengini almış buruşuk bir kâğıt çıkardı. Evvelâ kâğıdı, sonra dikkatle Atatürk'ü süzdü. Yine kâğıda, yine Atatürk'e baktı. Bu hareketi üçüncü defa tekrarladıkandan sonra, şimdi hatırladıkça bile tüylerimi ürperten bir sesle:

— Bu sensin! dedi. Ve arkasını dönerek, köylülere Allahı yerde görmüş bir mü'min heyecanile bağardı:

— Mustafa Kemal! dedi... Mustafa Kemal!...

Bu feryadı duyanların nasıl birbirine karıştığını tasavvur ede-

mezsiniz....

Biz, bütün gayretimize rağmen onların birbirlerini çiğneyerek otomobile dolmalarına mâni olmadık: Çünkü onlar, şuurun dışına taşmış bir sevgiden kuvvet alıyorlardı: Atatürk'ün yüzünü, ellerini, öpüyorlar, çizmesinin tozlarını, sürme gibi gözlerine çekiyorlardı!

Salih Bozokun gözleri, o günün yeni yaşayorcasına yaşarmıştı. Bunu hatırlamaktan duyduğu heyecanı yatıştırmakta zorluk çektiği belli idi:

— Diğer vaka da Eskişehir yolunda geçmişti! dedi.

— Yolda her uğradığımız yerden bir kılavuz alıyorduk. Bir akşam üzeri, tenha bir köye girmiştik. Çamurlu köy yollarında, bir çeşme başında abdest alan bir ihtiyardan başka kimseye rastlamadık, ona:

— Baba, dedik, bize yol gösterecek birini bulabilir misin? Sevinli ihtiyar:

— Birini bulmak ne demek, dedi, kendim ne güne duruyorum?

Otomobil dolu idi. Fakat o, çamurlukta gelebileceğini söylüyor, ısrar ediyordu. Çaresiz razı olduk. Yolda Atatürk o ihtiyarla da konuşmamı emretti. Lâf kıtlığında aklıma yine aynı sual geldi. Sor-

— İhtiyar, sen Mustafa Kemal'i tanırsın mı?

— Tabii tanıırım!

— Görün ne yaparsın?

— Ayaklarının altına köprü olurum!

Bu cevabı alınca güldüm, ve Atatürk'ü gösterdim:

— İşte Mustafa Kemal.

İhtiyar, bizi peygamberlik iddiasına yeltenmiş iki meczup gibi süzdü, şahadet parmağıyla sağ gözünün alt kapağını aşağıya çekerek güldü:

— Pışışşt! dedi.

Fakat az sonra vardığımız kasabada geleceğimizi bildikleri için

istikbale hazırlanmışlardı. İhtiyar, bunu görünce, kırıldığı potu anlamıştı. Utancından otomobil durduramaz ortadan kayboldu. Atatürk,, onu bulmamı emretmişti. Biçare beni görünce, ayağıma kapandı:

— Ne olur, dedi, beni affedip bir defa elini öptürsün. Ömrüm oldukça çizmesinin çamurunu yiyeyim!

Güldüm, ve parmağımla sağ gözümün alt kapağını aşağı çekerek aynı cevabı verdim:

— Pışışşt!

İşte, hayatımın en büyük heyecanlarından birini de, onu Atatürk'ün yanına oturduğum zaman duy-

duğum. İhtiyarın Atatürk'ün ayakları altına kurbanlık bir koyun teslimi - yetiyle nasıl yıkıldığını hatırlıyorum da, o anda, kalbimin nasıl durmadığına hâlâ şaşıyorum!

Çal'da cepheyi dolaşıyorduk. Hiç farkına varmadan, düşmanla çarpışan avcılarımızla, düşmana ateş saçan topçularımız arasına girmişiz.

O sırada yanımıza yedeğinde boş bir at getiren bir süvari geldi. Ve Atatürke:

— Kumandan paşa bu atı gönderdi, sizi topçu menziline bekliyor! dedi. Atatürk, nefere:

— Sen, dedi, bu atı ona götür, binsin de o buraya gelsin!

Çok geçmeden, 11 inci fırka kumandanı merhum Derviş paşa yanımıza geldi.

Atatürk ondan vaziyet hakkında malûmat istedi. Derviş Paşa:

— Düşman dumdarile çarpışıyoruz paşam! dedi.

Tam o sırada arkamızdan müthiş bir grup ateşi başlamıştı. Top-

larımız dağları sarsarcasına güllüyorlardı.

Atatürk, Derviş paşaya:

— Biz burada iken topçularımızın gerimizde kalması olmaz! dedi. Onları bizim önümüze geçirmek lâzım.

Ve Derviş paşa bu emri derhal tatbik ettirip gelişinden sonra, güldü:

— Paşam, şimdi de avcı hattı ile topçu hattı bir araya geldi. Bu oldu mu ya?

Anlaşıyordu ki Atatürk,, düşmanın işini bir an önce bitirmek, ve kuvvetlerimizi derhal hücumu geçirmek istiyordu. Derviş paşanın zekâsı, onun bu niyetini kavramıştı:

— Paşam, dedi, emrederseniz, avcı hattını da ileri sürerim!

Atatürk, maksadının çabuk anlaşılmamasına memnun olmuştu.

Güldü:

— Derhal!

Fakat bulunduğumuz mevkiile avcı hattı arasında telefon tesisatı yoktu. Derviş Paşa bu emri bizzat tebliğ için atına atlamıştı.

Ben onun, bu çok tehlikeli hareketini önlemek bir başkasını göndermek istedim.

Koca paşanın kaşlarını çatıp ta bana:

— Baksana? Emri kim veriyor?

Deyişini, ve hayvanın ateş hatına doğru dörtlüye uçuşunu ömür oldukça unutmam!

On dakika sonra avcılarımız hareket ettiler, ve bir saat sonra dikiş tutturamayan düşman neferleri Murat dağlarına doğru çil yavruları gibi dağıldılar!

Atatürk'ün bu dahiyâne müdahalesi, kimbilir ne kadar uzayacak olan bu işi bir saate sığdırıvermişti: Bu haberi kazanışımızın ertesi günü de Trikopis esir düşürüldü.

Bu hikâyesini tamamlayan Salih Bozok'tan, Atatürk'ün İstiklâl harbinde, büyük bir ölüm tehlikesi atlatıp atlatmadığını sordum:

— Atatürk, dedi, en büyük tehlikeyi İzmirden istirdadında atlattı. Ve anlattı:

— Düşmanın Afyondan bozulduğundan sonra, İzmir'e kavuşmak aşkile yanan askerler, yol yürümeye kanmıyorlardı. Omuzlarında silâhları, ellerinde üzümlü torbaları, bir taraftan yiyorlar, bir taraftan yürüyorlardı. Nife vardığınız zaman, İzmirden geldiğini söyleyen bir arabacıya:

— İzmirde ne var, ne yok? dedi.

Güldü:

— Süvarilerimiz Kordonboyunda cirit oynuyorlar! cevabını verdi.

Birden inanmamış

— Yalan! diye bağırılmış. O gayet sakin, parmağıle şoseyi gösterdi:

— İnanmazsanız nah yol!

Ne griptir ki askerlerimiz, bu müjdeyi alınca, istiflerini bile bozmadılar. Bir kavga sonunda, bir ordunun kuvvei maneviyasını bu derece muhafaza etmesi, görülmemiş şeydir diyebiliriz. Hatta içlerinden birisi:

— Yazık! dedi, ben İstanbul'da vardılar sanıyordum!

Atatürk bana:

— Git, dedi, bana İzmirde Kıral Kostantin'in oturduğu evi hazırlat!

Ben, bu haberi yerine getirip haber vermeye dönerken süvarilerden paşanın İzmir'e geldiğini duydum. Ve ona Kordonboyunda yetiştirdim.

Orası o anda, bir harp sahasından çok tehlikeliydi: Ermeni fedaileri ortalığı ateşe varmışlar, ras geldikleri yere bomba savuruyorlardı.

Etrafımız ateş içinde idi. Ve Atatürk, parkta tenezzühe çıkmış kadar sakin, denizi seyrediyordu. Bir aralık bana:

— Güzel memleket! dedi. Ve ilâve etti:

— Bu cennete düşman sokulur mu?

Fakat ne yalan söyleyeyim, ben onu bu ölüm yağmurunun altından uzaklaştırmaktan başka bir şey düşünemiyordum. Tehlikeyi anlatabilmek için:

— Paşam, dedim, şimdi şu sokakların içinde bomba atan iki fedaiyi yakalayıp vurdular!

O gayet sakin eseflenip.

— Yazık, görmedik, demesini mi?

Fakat eğer o andaki cesaretine şaşıtıyordum Atatürk, oradaki tehlikeli molasını uzatsaydı, büyük zaferinin keyfini tadamıyacaktı.

Salih Bozok, bu sefer de, Trikopis ile Atatürk arasında geçen efes bir konuşmayı hatırlamıştı:

— Baş kumandan Trikopis'le ni zamanda teslim etmişlerdi. Atatürk, onları, tarihte hiç bir kumandanın esirlerine göstermediği bir hürmetle karşıladı.

Erkânıharp yüzbaşısı Faruk'un tercümanlığı ile görüşmeye başlamışlardı.

Atatürk'ün teselli vermek için söylediği sözler, onlara âkibetlerinin bütün acılarını unutturabilecek kadar tatlı idi.

Bir aralık, Trikopise gayet dostane bir eda ile sordu:

— Neden vaktiyle ricat etmediniz?

— İmkân bulamadık!

— İhtiyatlarınızı niçin vaktiyle kullanmadınız?

Trikopis, dişlerini sıkarak Siyonisi işaret etti:

— Kendisine sorun!

Atatürk aynı suali ona tevcih etti. Siyonis; Baş kumandanın emir almadığını söyledi.

Atatürk yine Trikopise döndü:

— Niçin emir vermemiştiniz?

Trikopis, bir imkânsızlığı ifa de isteğile ellerini açarak, cevap verdi:

— Topçularınız telsiz mi bırakmıştı ki?

Sonra, beş dakika evvel, İstanbul'daki zevcesine hayatının emniyetinde olduğunu müjdelememi istediğini unuttu, ve elini alına götürerek:

— Ben, dedi, intihar etmeliyim!

Atatürk:

— Orasını siz bilirsiniz! Cevabını verdi, ve istirahatlerinin temini için lâzım gelen emirleri vererek uzaklaştı.

Naci Sadullah

Ulu Şefin hatıralarından: Ankarada, Gazi Çiftliğinde traktörü idare ediyor ve çiftlik arabasını bizzat kullanıyor

GENÇLİĞİN YASI AND

ÖLMEDİN ATAM, HER AN:
İÇİMİZDE BİTMİYEN SAYGI, SONSUZ MUHABBETSİN!
ANDEDERİZ Kİ ESERİN ÖLMİYECEK!
SAFLAR ÇÖZÜLMİYECEK!
SESİMİZDE SES,
GÖZÜMÜZDE GÖZ,
HER ADIMIMIZDA HAREKETSİN!

ILHAMİ BEKİR TEZ

Y A S

Öldün Atam!
Ufuklarımızda günler akşamlar ağlıyor..
Sokaklarımızda gözyaşı çağlıyor..
Sular akmaz oldu
Gözler bakmaz oldu
Kulaklar işitmiyor ses..
Öldün Atam!
Uçsuz bucaksız kürenin nabızı durdu:
Duyulmaz oldu göğü kaplıyan nefes..
Öldün Atam!
Gökler kapandı yere, topraklar ağlıyor..
Öldün Atam!
Yakınlar ağlıyor, uzaklar ağlıyor!
İçimizde sıcak sılan!
Matemli bir tabut gibi kararan kalbimizde uzan!

Bedia

ÖLMEZ

Ölmez bize cennetlerin ufkundan inen ses
İnsanlar ölür, Türklüğe Allah olan ölmez!

Batmaz o güneş her yanı birden gece sarsa
Gel, gençliği seyret, yüreğin bir nur ararsa!

Türkümlü, diyen artık bir akistir o güneşten
Bağrındaki iman bir alevdir o ateşten!

Yok çünkü bugün ondaki nur ayda, güneşte
On bes yıla sığdırdın Atam, yüz vili iste!

Bir dağın aşılmaz, yüce gökten daha yüksek
İsmin, büyük insan, ebediyen kalacak tek!

Bir kahpe ölüm, yok, seni mağlûp edemezdi
Galip yine sensin! Şerefın yokluğu ezdi!

Ölsen bile, göçsen bile, sussan ebediyen
İsmin bize, yurdun bize ölmez bir hediyen!

Tarih olan ölmez; yeni bir yurt yaratan hiç!
Mutlak onu kem sözle anan varsa o bir piç!

Ölmez bize cennetlerin ufkundan esen ses
İnsanlar ölür, Türklüğe Allah olan ölmez!

Edip AYL

ATA'MIN ÖLDÜĞÜ GÜN

Çok acı bir haberdir, hep kalpleri dağıldı;
Atamız öldü diye bütün Türklük ağladı.
İnanılmaz bu haber hakikat mi acaba?
Azrail seni de mi gördü ey büyük "baba?"
Gözümüzden akan yaşla hep ahınlar çatıldı,
Deniz içten ağlayıp yasımıza katıldı!
Koca bir Türk ufkunda gerildi siyah perde,
Bütün gençlik ah.. deyip kan ağlıyor her yerde.
Dünyaya göz kapadın ey.. Yüce Türk oğlu sen,
Kurduğun bu ülkede her an pervasız esen,
Rüzgârlar bile sustu matemlere büründü!
Bugün bahtsız doğan güneş, yurda sönük göründü!!
Titriyor bağrımızda çok acı bir hıçkırık,
Yanıyor bütün içler, hepimizde kalp kırık.
Ey... Türklüğün "Atası" yurdum seni kaybetti;
Bütün dünya tarihi bu günü de kaydetti.

Rifat KAYA

Büyük Matemimiz Karşısında

Bugün her taraf ağlıyor, yer gök,
rüzgâr, yaprak ağlıyor. Denizler, bi-
ze renk veren gözler kapandı diye,
boğuk, derin hıçkırıklarla sarsılıyor.

(Atamız var öksüz değiliz) diyen
Türk, bu cümleyi söyleyemeyeceği
için ağlıyor.

Dünya, böyle bir dahî yaratamı-
yacığına ağlıyor. Bu yaşlar ne son-
suz. Her taraf bir matem sükûnuna
bürünmüşken denizlerden gelen acı,
kesik, içli, zehirli hıçkırıklarla kalp-
ler sarsılıyor. Aylarca içimizi sızla-
tan yara artık kapanmamak üzere
ızdıraplı dudaklar, bugün çaresizlik-
le, yeisle, acıyla kıvrılıyor. Çünkü
artık o güneş bir daha doğmayacak..
Bugün 18 milyon öksüz kaldı.

Ey büyük Ata..

Bu kadar çok sevdiğin yavru'arı-
nı bıraktın da nereye gittin? Sen
ölmeseydin. Bütün Türklük yolunda
can verirdi. Sen yaşasaydın.

Bu büyük acıyı kalplerimizin en
derin köşesine, en yaralı yerine gö-
merek senin bize armağan ettiğin
cümhuriyeti ile ebet muhafaza ve
müdafaa edeceğiz.

Nişantaş kız orta okulu 8/1 den
959 Lâtife Özbek.

Olmazı Olur Yapan Öldü

Atatürk'ün ölümünü tasavvur et-
mek bile ne feci bir haldir. Atatür-
k'ün ölmesini bir türlü haysalam al-
mıyor; fakat heyhat ki, Atatürk öl-
dü. Büyük adam, yüce Türk aramız-
dan ayrıldı. Gerçi o da bir insandı.
Ergeç ölecekti. Ama onda insanlık-
tan başka bir hal, ilâhî bir kuvvet,
bir kudret, bir cazibe vardı.

Solar mı Atatürk'ün ateş saçan
gözleri, yatağa nasıl düşer o aslan-
lar gibi Türk. Hayır o ölmedi. Ata-
türk yaşıyor.

O, insanlardan çok yüksek olan il-
lâhî adam, hepimizin içinde, kalpe-
rimizin köşesinde, saklı duran Ata-
türk, biz ölmeden ölmez; o yaşıyor
ve yaşayacaktır da..

Ey büyük Türk milletinin aziz şehitleri!
Yoksa: Onu bizden kısınap siz mi aldınız?.

Ey zalim toprak!

Atatürkümü alırken içine sığdıra-
cak yerin olmadığını düşünemedin mi?

Ey yüce Atatürk.

Ne mutlu sana! Arkanda öyle bir
devlet bıraktın ki eşi yok..

Öyle bir ordu bıraktın ki yenil-
mez..

Öyle bir gençlik bıraktın ki ebe-
diyene sana ağlayacak.. Fakat göster-
diğin yolda daima ilerliyecek.

Senin arkandan bir millet, bir dün-
ya değil, bir cihan ağlıyor, Atatürk!
Atatürk sen öldün, fakat Türklük
ölmedi, Türklük te ölmeyince sen öl-
mezsin.

Saint Benoit lisesi 2 nci ihzari ta-
lebesi namına A. M. Çamayı.

Çelikleşen İman

Günlerdenberi Türk milletini ye-
sile boğan acı, gözlerimizi maziye
geviriyor. Maziye çevrilen nazarlar
bize Atatürk'ün manevi şahsını daha
asırlarca yaşayacağını anlatarak hü-
zün ve kederimize karşı bir teselli
veriyor. Gözlerimizde canlanan A-
tatürk'ün hayalinin her Türk genci-
nin kalbine nakşedilmesi, Atatürk'ü
ebediyete kadar yaşatacaktır.

Herkes sunu bilmelidir ki, Ata-
türk hiç bir Türkün ruhundan silin-
miyecek ve ebediyen ruhlarımızda
yaşıyacaktır. Biz onun işaret etmiş
olduğu yoldan yürüyeceğiz.

Şimdi ızdıraplarla kavranan kalp-
lerimiz yarın Atatürk kelimesi ile
çelikleşecektir. Çelikleşen kalpe-
rini tabiatın yenilmez birer unsuru
olacaktır..

Ey koca başbuğ! Yurdumuzun et-
rafını kara bulutlar gibi saran şu
matem havası gene senin manevi var-
lığınla dağılacaktır. Gene kalpleri-
mizdeki ızdırabı dindirecek sen ola-
caksın!

İstanbul Bakırnedim Çapıkoğlu.

Son günlerde mühim münakaşalara girişen, Münih anlaşmasından-
beri Mister Chamberlain'in siyasetini acı acı tenkit ederek dikta-
törlüklere boyun eğmenin dünya barışı için en büyük tehlike olduğu-
nu söyleyen eski Harbiye Nazırı Churchill, bugün İngiliz siyasetinin
ön safında duran bellibaşlı adamlar arasındadır. Aşağıdaki yazıda
Churchill'in hayatını veriyoruz:

Churchill Kimdir?

CHURCHILL

Churchill, İngilterenin en
bilgili, hükümet a-
damlarından biridir. Çünkü
her mesele hakkında bir çok
kaynaklardan malûmat al-
mak imkânını haizdir. Meselâ
Almanyanın hava silâhlan-
ması ve bu silâhlanmanın ge-
nişliği hakkında İngilterede
ilk malûmat alan ve İngilte-
re bakımında bu tehlikenin
büyüklüğünü anlayan ilk si-
yasî, o idi. O zaman Başvekil
olan Baldwin onun bu tehlike
hakkındaki beyanatını red-
detmiş, fakat sonraları onun-
la mutabık kalmıştı.

Esasen Çörçil'in en çok meşgul
olduğu mesele, Alman tehlikesi-
dir. Bu yüzden bugün eski Harici-
ye Nazırı Mister Eden ile, dikta-
törlüklere karşı gelmek üzere bir
cephne kurmuş bulunuyor. Çörçil
Münih anlaşmasının Avam Kama-
rasında müzakeresi sırasında söy-
lediği şu sözler, onun ne düşündü-
ğünü göstermeğe yeter:

"Tahammül edilmez nokta, İngil-
terenin, Nazi Almanya nüfuzu-
na tâbi olmasını ve varlığını onun
tarafından gösterilecek iyi niyete
borçlu kaldığını hissetmektedir.."

Churchill, Almanyanın bir kaç se-
ne sonra değil, bir kaç ay sonra
İngiltereden, yine sulhü korumak
bahasına yeni taleplerde buluna-
cağına inanmaktadır.

Churchill diktatörlüklere mütema-
madiyen hücum etmiş ve bu hü-
cumları dolayısıyla kendisini İngil-
iz amelisine de sevdirmişti. Onun
muhalefet gibi Milletler Cemiyeti-
ne taraftar olması, Almanyanın
Milletler Cemiyeti kudretine bo-
yun eğmesi lâzım geldiğini söyle-
mesi, İngiltere ile Fransanın mut-
laka sağlam bir ittifak yapmala-
rı tavsiye etmesi, İtalyanlarla
Almanlar İspanyadan çekilmedik-
çe İtalya ile anlaşmanın doğru ol-
mayacağını anlatması işçi fırkası-
nın ona karşı beslediği sevgiyi
arttırmıştır.

Churchill hayatının son 32
senesinin yirmisini âme-
 hizmetlerinde geçirmiş, Banner-
man, Skivis, Loyd Corc ve Bald-
win kabinelerine girmiş, müstem-
leke, ticaret, dahiliye, bahriye,
mühimmat, maliye nazırlıkları
yapmış, bu sayede bütün hükû-
met işlerini denemiş, sivil memur-
lar, diplomatlar, denizciler, berri-
yecilerle temas etmiştir.

Churchill, üstelik parlak bir ha-
tîç olduğu için umumi bir seçimde
hükümetin sosyalizm aleyhindeki
davası kadar sosyalizmin hükümet
aleyhindeki davasını müdafaa-
ya müktedirdir. Sonra aynı adam e-
nerjisini muhafaza ettiği için iş
başında barilarile, ve iktidar mev-
kii dışında yapılacak işleri göster-
mek iktidarele tanışmıştır.

Churchill 1874 te doğmuş, aris-
tokrasi besliğinde yetişmiştir. Ba-
bası Lord Randolph Churchill demok-
rat muhafazakârlığın en sevimli
siması idi.

Nevyorklu anası ise çok parlak
ve çok cazip bir kadındı. Fakat çok
geçmeden aile felâkete uğramış,
ve genç Churchill, hayattaki mevkii-
ni kendi eliyle ve kendi sâyi ile
temin etmek mecburiyetinde kal-
mış ve üç silâh kullanarak mu-
vaffak olmuştu. Kılıç, kalem ve
ses! Çörçil dövüştü ve kuvvetin
ne demek olduğunu anladı. Sonra
yazı yazdı ve mütevazî cüzdânını
doldurdu. Nihayet söz söyledi ve
fikirlere tesiri altında bıraktı.

İngilterenin bu hareketi Alman-
yaya meydan okumak mahiyetinde-
ydi.

Sonra Churchill tayini ile İngil-
iz donanması, hazine nezaretin-
deki iktisatçıların kontrolundan
kurtulmuştu. Bu iktisatçıların işi
gücü, bütçeyi denkleştirmekti.
Halbuki yeni bahriye Lordu do-
nanmanın dilediği bütün parayı
koparacak bir adamdı. Öyle de ol-
du. 1914 ağustosunda İngiliz do-
nanması hazır ve derhal sefer-
ber edilmişti. Churchill dünya bu-
ranı devrelerinde bir fevkelbeşer
rolü oynamak vaziyetindeydi, fa-
kat onun Büyük Harpteki rolü,
hâlâ münakaşa olunuyor. Onun
Antuverh'e bir filo göndermesi, ve
filonun orada Alman mermilerle
karşılaşması, Stratejistler için
sonsuz münakaşa mevzuu teşkil e-
diyor. Sonra Çanakkale muhare-
besi yüzünden tenkit ediliyor ve
felâketli muvaffakiyetsizlikten
mesul tutuluyor. Bundan başka o-
nun Rus ihtilâline karşı gelmek i-
çin Arkanjel yolu ile bir istilâ se-
ferine teşebbüs etmesi de aynı şe-
kilde karşılanıyor. Fakat bu üç ha-
reketin dördüncüsü Churchillle mu-
vaffakiyet temin etti. 1914 te kay-
makam Suwinton namında bir za-
bit, Lord Kiçner'e tank kullanıl-
masını tavsiye etmişti. Fakat Kiç-
ner yeni düşünceleri hazmedemeyen
bir adam olduğu halde Çörçil
tecrübenin yapılmamasını istemiş ve
bu yüzden tankın ortaya çıkmasını
temin etmişti.

Büyük Harbin neticesinden
bir kaç sene sonra Çörçilin
Başvekilliğe geçmesi bekleniyor-
du. Fakat Baldwin onu nazır ola-
rak yanına aldı.

1929 da muhafazakârların mağ-
lûp olmaları Çörçilin başa geçmek
ümitlerini temelinden yıktı. 1931
de kurulan millî hükümette Çör-
çile yer ayrılmamıştı. Bu yüzden
onun hayal inkisarına uğradığı sa-
nılıyordu. Fakat Çörçil, Avam Ka-
marasına iştirak ederek ve her
müzakerede kendini göstererek
Kamaranın en mümtaz siyasî şah-
siyeti olarak tanındı.

Churchill, boş vakitlerinde Mal-
borough'un tarihi, daha başka e-
serler yazmış ve hepsinde muvaf-
fak olmuştur.

Churchill iştirak ettiği her hükû-
mete bir başkılık vermiş olmak-
la maruftur. Hükümet haricinde
kaldığı zamanlarda kalemini kul-
lanmıştır. Fakat Çörçil de meşhur
İngiliz nasiri Sohnon gibi para
kazanmak için yazı yazmayanlar-
ın, ahmak olduklarına inanır.

TRAKYADA :

Bir Köy, Su Baskını- dan Kurtarılıyor

Edirne, (TAN) — Buradan bir sa-
at uzakta ve Meriç nehri kıyısında
bulunan Bosnaköy, her kış su baskı-
nına uğramaktan tamamiyle kurtarı-
lmak üzereydi. Her yıl uğradıkları
seylâp felâketinden dolayı evlerini,
barklarını terk ederek başka tarafla-
ra taşınmağı bile düşünmüş olan köy
halkı, şimdi sevinç içindedir. Hükû-
metçe iki ay evvel Meriçin sağ sa-
hiline inşasına başlanılan bir setle
iki mahmuz bugünlerde bitirilmek
üzereydi.

★ Kirklareli, (TAN) — Belediye
reisliğine baytar Süreyya Harman-
kaya, daimî encümen azalığına Ah-
met Kâzıncı ve Haşim seçilmişler-
dir.

SPOR :

Bugünkü Lig Maçları da Tehir Edildi

Ulu Şef Atatürk'ün ölümü dolay-
sile, Türk Spor Kurumu İstanbul
bölgesi, bu hafta yapılması mukar-
rer olan futbol lig maçlarını tehir
etmiştir.

Yurdun her tarafındaki bütün
spor hareketleri de yapılmıyacaktır.
Perşembe günü İstanbul bölgesi
klübü murahhaslarını Güneş klübü-
nün lâğvı dolayısıyla bir toplantıya
davet etmişti. Atatürk'ün ölümü do-
layısıyla bu toplantı da bırakılmıştır.

Türkçe ve Almanca

Tercüme ve muhaberat usulünü
deruhte edebilir bir genç iş aramak-
tadır. Tozkoşan Cami sokağı Pic-
la Han No. 4 Ernest Bodrik.

ATATÜRK

Onu aramızdan aldı için;
Tabiat önünde ölümlü utansın.
Milleti Atasız kaldığı için,
Kalpler yaralansın, gönüller yansın

★
Çiçekler açmasın, kararsız renkler,
Bir kızıl mateme girsin ahenkler,
Kalplerden örülen taze çelenkler;
Ruhuna sarılsın ve halkalansın.

★
Yer yerin değildir, göklerden sen,
Endersin, en ölmez bir yerdensin sen,
Atatürk, Atatürk kalplerdesin sen,
Sen onda en kutsal yeri alansın.

Emin ÜLGENER

Ulu Ataya

Ey Atatürk sen bize, bir nes'e otağıydın
Ordunun ve Ulusun, çözülmez bir bugy-
dın

Yurdumuz ebedi, tüten bir ocağıydın
Dulların öksüzlerin, bir ana kucağıydın
Gittin, fakat varlığını, unutturmaz yadını
Kırdın Ah hepimizin, kolunu kanadını
Kalbimizin susturmak, mümkün mü fer-
yadını

İçimiz kan ağlıyor, anyorken adını
Bütün dünya âşıkta, senin nurlu yüzüne
Var mıdır bağlanmayan, özüne ve sözüne
Varlığını eristik, biz bu varlıklı güne
Nasıl cihan yas tutmaz ağlamaz öldüğüne

İzmirli Zeki DUYGULU

Yazan: B. FELEK

Büyük Atatürk'ün ölümüne cihan ağladı. Bu teessür onun dünya düzenine yaptığı büyük yardım, medeniyete verdiği derin dersten ileri geliyor.

Bütün Avrupa matbuatı bu büyük adamın gölgesiz ve fevkalâde işlerin den nadir iştiril senalarla bahsediyorlar. Diyebiliriz ki; medeni âlemin yüreği milliyet ve memleket sınırları gözetmeksizin sızıyor.

Atatürk'ün göçüşü; medeniyet âleminin büyük ve hayırlı bir evladı olmak hasletıyla dünyayı elemegömdü.

Atatürk'ün kaybeden Türk milletinin, hele genç neslin duyduğu acı ise ölçülemez kadar derin ve abalidliğine engindir.

Gençliğin büyük şef arkasından döktüğü bu yaşlar onun başladığı inkılâbın icaplarına ileri neslin ne kadar sadık olduğunu gösteren ve Cümhuriyet rejiminin memleketinde ne derin kökler salmış olduğunu işkile imkân bırakmadan anlatan en samimi delildir.

Dinmiyen bu göz yaşları büyük ölünün şahsını kaybettiğimizi anlatmaktan daha başka mânalar da taşımaktadır.

Milletin ve genç neslin bu taşkın elem çağlayanları Atatürk'ün bize ne kıymetli, ne ulvî eserler bırakmış ve bizi ne yüksek ideallerle tevcih etmiş olduğunu da ilân etmektedir.

Gözyaşı sevinçli birşey değildir. Lâkin Türk milletinin bu büyük evladı arkasından döktüğü yaşlar yine bu milletin âtisi için büyük vaatler veren millî tezahürlerdir. Onun içindir ki;

Atatürk'ün ölümünden doğan derin yeisi ancak bu müşahede biraz tâdil edilebilmektedir.

Bir Kahveci Dün Mahkemeye Verildi

Hem Karışık Kahve Satmış, Hem Hüviyetini Yanlış Vermiş

Eminönünde kurukahvecilik yapan Veli karışık kahve sattığı için Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesine verilmiştir. Veli aynı zamanda polise yanlış hüviyet vermenin de suçludur.

Zabıtai belediye memurları Veli'nin dükkânına gitmişler, ve kahvesinden nümune alırken ismini de sormuşlardır.

Veli "adım Hasan oğlu Hüseyin'dir. Yaşam da yirmi altıdır," demiştir. Kahve belediye kimyahanesinde tahlil edilmiş, nohutla karışık olduğu görüldüğü için Hasan oğlu Hüseyin mahkemeye çağırılmıştır. Halbuki dükkânın sahibi Hüseyin de gildir.

Dün hakim Reşit her iki suçundan dolayı da Veliyi isticvap etmiştir. O, kendisini şöyle müdafaa etmiştir: — Ben karışık kahve satmadım. Birisi dövülmüş nohut ismarlamıştı. Onu hazırladım. Dükkânın bir köşesine koymuştum. Çıracak yanlışlıkla bunu kahve tozunun üstüne haberim yokken döktürmüştür.

O sırada memurlar geldi. Bana adımı sordular. Ben dükkânı Hasan oğlu Hüseyin isminde 60 yaşında bir zattan devralmışım. Dükkânın üstünde hâlâ onun ismi yazılı idi. Ben de adım Hüseyindir dedim.

Muhakeme zabıt varakasını yapıp memurların şahit olarak çağırılmaları için başka bir güne bırakılmıştır.

Barsakçılar Toplanıyorlar

Belediyece kapatılan barsak imalâhanelerinin işlenmeyen barsaklarını bozulmaktan kurtarmak ve ihracat piyasasını stabilize etmek için barsakçılar bir toplantı yapmağa karar vermişlerdir. Verilecek karar üzerine meseleyi tetkik etmekte olan Ticaret Odasına müracaat edilecektir.

YERLİ HABERLER

Ecnebi Eka l yet Mektepleri İçin Yeni Kararlar

Muallimler, Ders Plânı Hazırlıyacaklar

Ecnebi ve ekalliyet mekteplerinde vazife gören gerek Türkçe ve kültür dersleri muallimleri ve gerekse diğer dersleri okutan muallimler bilâistisna resmî mektep muallimleri gibi yıllık ve günlük ders verme plânı hazırlıyacaklardır.

Yapılan teftişlerde bazı muallimlerin bir hafta zarfında vermek mecburiyetinde oldukları 6 veya beş saatlik dersleri bir güne doldurarak hafta günlerinden istifade etmek çarelerini aradıkları görülmüştür.

Terbiye ve pedagoji bakımından bu işin zararlı olduğu görülerek bir sınıfa Türkçe dersi günde ancak 2 kültür dersi de 3 olarak konmasına karar verilmiştir.

Mektepte haftada 18 saat dersi olan muallim diğer muallimler gibi nöbet bekleyeceklerdir.

İlk kısımları altı sınıflı olarak çalışan yabancı ve azlık okulları yine 4, 5, 6 ncı sınıfları resmî ilmekteplerin 4 ve 5 inci sınıflarında okunan; okuma, tarih, coğrafya yurt bilgisi kitaplarını üç sınıfa taksim ederek okutacaklardır. Bu hususta maarif müdürlüğü bir cetvel tanzim etmiştir.

Ders saatlerinin taksimi

Birinci sınıftaki 8 saatlik Türkçe dersi; ilk zamanlarda alfabe yapılacak kuraate geçildiği vakit te sekiz saatlik ders 4 okuma, 2 ifade, 2 imlâ olacaktır.

İkinci sınıfta; sekiz saatlik ders, 4 okuma, 2 imlâ, 2 ifade olacaktır. Üç, dört, beş ve altıncı sınıflardaki kesir saatlik Türkçe dersleri 3 okuma, 2 ifade ve bir de imlâ olmak üzere taksim edilecektir.

Kitap mevzularının ayrılması

OKUMA: 4 üncü sınıflar resmî ilmekteplerin 4 üncü sınıflarında okutulan okuma kitaplarının 105 inci sayfasına kadar 5 inci sınıfları 105 inci sayfadan diğer kitabın 52 inci sayfasına kadar. 6 ncı sınıf ta kitabın sonuna kadar. TARİH: 4 üncü sınıf resmî ilmektepler tarih kitaplarının 11 inci bahsine kadar. 5 inci sınıf 11 inci bahisten diğer kitabın 11 inci bahsine kadar 6 ncı sınıf ta kitabın sonuna kadar. COĞRAFYA: 4 üncü sınıf müfredat programının 105 inci sayfasına kadar. 5 inci sınıf, 105 inci sayfadan itibaren beşinci sınıf müfredat programının altıncı bahsine kadar. 6 ncı sınıf ta bu bahisten müfredatın sonuna kadar. YURT BİLGİSİ: 4 üncü sınıflar 4 üncü sınıf yurt bilgisi kitabının 55 inci sayfasına 5 inci sınıflar 55 inci sayfadan diğer kitabın 20 inci sayfasına kadar altıncı sınıf ta buradan itibaren kitabın sonuna kadar okuyacaklar.

EKONOMİ: Kesilmiş Tavuk İhracı İçin Tedbir

Son zamanlarda memleketimizden muhtelif Avrupa memleketlerine mebzul miktarda kesilmiş tavuk sevkedilmektedir. Bu kesilmiş tavukların bozulmadan mahallerine sevki için buz içinde olarak gönderilmeleri icabediyor. Beled'ye, bu etlerin, gönderildikleri memleketlere ucuz bir fiyatla mal olabilmelerini temin bu maksat için sarfedilecek buzların fiyatlarını indirmiştir. Kesilmiş tavuk sevkiyatında sarfedilecek buzlar, önümüzdeki salı gününden itibaren kilosu bir kuruş kırk santimden satılacaktır.

Kuru Soğan Fiyatı Yükseldi

İstanbul borsasında kuru soğan fiyatının sekiz kuruşa yükselmesi üzerine Sapanca, Adapazar, Geyve ve Söğüt havalisindeki soğan fiyatlarını yükseltmiş ve hararetili bir alışveriş başlamıştır. Yalnız Sapanca civarındaki ova köylerinden 156 bin kilo soğan İstanbulla sevkedilmek üzere Sapanca istasyonuna indirilmiştir. Ve bu ma-

Uç Otomobil Kazası Oldu

Bir Arabanın Benzin Deposu Ateş Aldı, Söndürüldü

Dün şehirde üç tramvay kazası olmuştur:

1 — Şoför Cemalin idaresindeki 2864 numaralı otomobile 123 numaralı Şişli tramvayı İstiklâl caddesinde çarpışmışlardır. Her ikisi de hasara uğramışlardır.

2 — Şoför Mustafanın idaresindeki 3389 numaralı otomobil, Büyük dere yolunda hendeğe yuvarlanmışır. Nüfusla bir zayıf olmamıştır.

3 — Şoför Ahmedin 1821 numaralı otomobili Topkapıdan geçerken arabanın benzin deposu ateş almış, fakat vaktinde yetişilerek söndürülmüştür.

MAHKEMELERDE :

On Beş Kişinin Paralarını Aşırması

Sultanahmet birinci ceza hâkimi Reşit dün, muhtelif zamanlarda ve muhtelif yerlerde tam on beş kişinin yankesicilik suretile paralarını çalan Onnik isiminde bir sabikalının sorgusunu yapmış ve tevkif etmiştir. Onnik bütün suçlarını inkâr etmiştir.

Fakat altı davacı paralarını bu adamın çaldığını yüzüne karşı söyledikleri gibi Emniyet direktörlüğündeki fotoğrafından da kendisini teşhis etmişlerdir.

Mahkemé şahitlerin çağırılması için talik edilmiştir.

Veraset İlamı Alırken Öldü

Etyemezde oturan İbrahim isiminde 50 yaşlarında bir zatın on beş gün evvel refikası vefat ettiği için altıncı hukuk mahkemesine müracaat ederek, bir veraset ilâmı almak istemiştir.

Mahkeme ilâmı hazırladığı için İbrahim evvelki gün ilâmı almaya gitmiş ve tam kapısının önünde yere düşerek ölmüştür.

Dün de, oğlu aynı mahkemeye başvurarak ölen babasından ve anasından kalan para ve emlakte tasarruf edebilmek için bir veraset ilâmı istemiştir.

Bir Dolandırıcılık İddiası

Adliye binasının karşısında bir terazi fabrikasında çalışan Şem'i, Alber ve Basil isiminde ikiğençten kendilerini askerlikten kurtaracağını ileri sürerek para dolandırmıştır.

Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesi, dün Şem'inin sorgusunu yapmış, Şem'i her şeyi inkâr etmiştir. Hakim mahkemenin gayri mevkuf yapılmasına ve şahitlerin çağırılmasına karar vermiştir.

MÜTEFERRİK :

Haydarpaşadaki Geçit Köprüsü Bitiriliyor

Haydarpaşa istasyon geçidi üzerinde Devlet Demiryolları idaresi tarafından yaptırılmakta olan muvakkat köprüünün inşaatı bitirilmek üzere dir. Yaya yolculara bir kaç güne kadar açılması muhtemeldir.

Emrazi Entaniye hastahanesi önünden Yeldeğirmenine geçecek olan büyük köprüünün sondajı ameliyesi tamamiyle bitmiştir.

İnşaatı bir buçuk sene içinde bitirilecek olan bu köprüye ait demir malzeme yakında Almanyadan şehrimize getirilecektir.

İn ilk kafillesi de dün Haydarpaşaya gelmiştir.

★ Nevyork sergisinde teşhir edilecek sanayi mamulâtı ile küçük sanatları ait nümünelerin teferiki için teşkil olunan sergi komitesi çarşamba günü Ticaret Odasında toplanacaktır.

Deri İhracatını Alâkadar Eden Bir Mesele

Dericiler Şikâyetlerini Alâkadarlara Bildirdiler

Sığır derisi işleten, kısmen ham ve kısmen yarı işlenmiş olarak ihraç eden tüccarlar alâkadar makamlara müracaat ederek sığır derilerinin delikli olmasından dolayı kıymetlerinin yüzde 10-15 nisbetinde azalmasından her sene yurdumuzun zarar gördüğünü izah etmişlerdir. Alâkadarlarca yapılan tetkiklere göre sığır yetiştiren mntakalarda hayvanları uçları sivri ve çivili üvendre ile sürdükleri ve sivri uçların hayvanların derilerini delik deşik ettiği anlaşılmıştır.

Delik deriler ne kadar iyi cins olursa olsun ikinci ve hatta delik adedine göre üçüncü kalitelere ayrıldığından kıymetleri de o nisbette azalmaktadır. Ziraat Enstitüsünden şehrimize gönderilen bir mütehassıs dericilerin bu yoldaki şikâyetlerini dinlemiş ve delik deriler üzerine tetkikat yapmıştır.

En ziyade deri hazırlayan Kayseri vilâyeti olduğu için bu mntakada hayvanların ucu çivisiz ve sivri olmayan üvendre ile sürülmesi ve derilerin deliksiz olması için lâzım gelen tedbirlerin alınmasına dair Ziraat kongresine bir rapor hazırlanmıştır.

BELEDİYEDE :

Dolmabahçe - Gümüşsuyu Yolu Tamamlanıyor

Gümüşsuyu ile Dolmabahçe arasında yapılacak mozayikli yolun inşaatı devam ediyor. Yolun Gümüşsuyu hastahanesinin önüne tesadüf eden kısmının genişletilmesi icabettiği ve bu yüzden hastahane bahçesinden yol uzunluğuna iki metre genişliğinde bir kısım istimlak edilecek duvarının yıkılmasına başlanmıştır. Buradaki toprak düzelmesi de bittikten sonra yolun orta kısmında bir şahsa ait ve henüz istimlak edilmemiş binanın yıkılmasına başlanacaktır.

İstimplâk Edilecek Arsalar

Üniversite Tıp fakültesine bağlı crehahi ve göz pavyonları inşasına tahsis edilmek üzere istimplâk edilen arsaların takdir edilen kıymetlerine yapılan itirazların belediyece tetkik edilmiştir.

Tetkiki yapan heyet, takdiri kıymet komisyonunun ilk kararı veçhile bu havalideki arsaların, beher metre murabainin üç liradan istimplâk edilmesini muvafık görmüş ve itirazları reddetmiştir.

★ Kasımpaşa deresinin üstünü tamamen kapamak için bir aydanberi devam etmekte olan çalışmaya nihayet bulmak üzere dir. Derenin yalnız üç metrelik bir yeri kalmıştır. Burası da bu hafta içinde yapılacaktır.

POLİSTE

Bir Çocuk Arkadaşını Ağır Yaraladı

Halıçoğlunda Madenlik caddesinde oturan 11 yaşında Mesafi, küçük arkadaşını Mıgırdiçin başına bir taş atmıştır. Mıgırdiç ağır ve tehlikeli surette yaralandığı için Balat Musevi hastahanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır. Suçlu çocuk, yakalanmıştır.

Tramvaydan Düşüp Yaralandı

Tophanede Berberler sokağında oturan 35 yaşında İhsan, Yedikule tramvayı ile Çarşıkapıdan geçerken arabanın sırsılması neticesinde yere düşerek bacağından ağırca yaralanmış, cankurtaranla Çerzapaşa hastahanesine kaldırılmıştır.

Tayyare Piyangosu 40 Bin Liralık İkramiye 33565 Numaraya Çıktı

Dün Kazanan Numaraları Tam Liste Halinde Neşrediyoruz

Türk Hava Kurumu piyangosunun çekilmesine dün sabah devam edilmiştir. Dün ikramiye kazanan numaraları sıraya konulmuş olarak ve tam liste halinde veriyoruz:

40 bin lira kazanan No. 33665

10 bin lira kazanan No.lar: 2634 10895

2 bin lira kazanan No.lar: 13076 30446

1000 lira kazanan No.lar: 16840 20520 26738

500 lira kazanan No.lar:

5	22	1881	2244	2568
4521	5203	5774	6264	6946
7200	7821	9191	11094	12425
12541	12560	12682	14437	18691
18815	19185	19571	19975	20648
21068	21254	21822	21934	22905
25268	26103	28433	29238	29301
29549	30043	31125	31453	31598
31966	31999	32559	32587	35053
35253	35669	35993	36946	38855
39504	9918	28390		

150 lira kazanan No.lar:

441	1966	2825	2858	4203
5719	6161	7678	9174	9743
10262	10520	10659	10766	13404
18891	22188	25052	25926	27960
29598	29752	32523	32919	33022
35807	39894	39991		

100 lira kazanan No.lar:

140	1650	2736	3637	3803
4371	5411	5987	6537	7158
8617	9172	9448	10762	10997
11323	11585	13165	19302	19752
19954	20788	22449	22541	23992
24812	25147	26647	29657	31019
31568	31858	32451	32933	33615
34727	35445	35839	36128	37708
37899	38393	38407	38563	38581
38977	39852	39903	19870	

50 lira kazanan No.lar:

123	210	572	660	995
1565	1689	2134	2160	2499
2545	2577	2697	2785	2095
2913	2916	3551	3609	3693
3823	4007	4009	4188	4522
4681	4797	5748	5846	6128
6908	7059	7114	7438	7645
7859	7933	8015	8093	8199
8456	8681	8994	9168	9876
10098	10594	10682	10760	10799
11191	11195	11327	11538	11988
12404	13113	13125	13352	13482
14028	14455	14583	14586	14769
14923	14998	15318	15574	16005
16069	16179	16258	16687	16975
16996	17223	17306	17364	17387
18057	18072	18171	18233	18271
18322	18361	18470	18767	18948
19060	19467	19470	19711	19836
19875	20220	20881	20954	21135
21258	21312	21333	21817	22011
22376	23091	23161	23212	23270
23815	23867	23900	24413	24493
24503	24940	25072	25208	25514
25539	26006	26040	26201	26341
26394	27032	27176	27712	27888
28061	28227	28444	28595	28601
28958	28982	29103	29108	29409
29476	29547	30106	30152	30420
30754	30770	30875	31116	31129
31509	31506	31701	31925	32360
32648	32818	32923	33108	33453
33522	33954	34232	34251	34409
34502	34570	34666	34940	35140
35382	35388	35397	35489	35671
35967	36013	36251	36266	36297
36553	36709	37183	37204	37799
37933	38006	38156	38234	38436
38612	38617	38660	38897	38904
38971	38980	39329	39389	

12 bin lira kazananlar arasında Kasımpaşa Çürüklük sokak 23 numarada Bayan Fatma, Karagümrük Melekhoça caddesi 84 numarada Bayan Saime ile, ortağı kurşuncu Arif vardır.

Yedikulede Kalaycı Bedri sokağın da 14 numarada Murat, Beyoğlunda 35/1 numaralı apartımında oturan Şadanla ortağı yeni postahane önünde seyyar satıcı Koço da bin lira kazanmışlardır.

TAKVİM ve HAVA

13 İKİNCİTEŞİRİN 1938 PAZAR

11 inci ay	Gün: 30	Kasım: 6
Arab: 1357		Rumî 1354
Ramazan: 20		Birinciteşir: 31
Güneş: 6.44	—	Öğle: 11.57
İkindi: 14.37	—	Akşam: 16.53
Yatsı: 18.40	—	İmsâk: 5.02

YURTTA HAVA VAZİYETİ

Yeşilköy Meteoroloji hava istasyonunun verdiği rapora göre, hava yurdun Trakya, Kocaeli, Ege'nin Şimal kısımlarında bulutlu, Karadeniz kıyılarında bulutlu ve mevsil yağışlı, diğer bölgelerde de umumiyle açık gecmştir. Rüzgâr, Doğu, Cenup Doğusu istikametinden esmiş, Orta Anadoluda sakin kalmıştır. Karadeniz kıyılarında Cenubi, diğer bölgelerde Şimal istikametinden hafif olarak esmiştir. İstanbulda hava eseriyle bulutlu gecmiştir. Rüzgâr Simalden saniyede 5 — 8 metre hızla esmiştir. Saat on dörtte hava tazyiki 763.3 milimetre idi. En yüksek suhuret 43.8, gölgede 15.5 ve en düşük te 5,6 santigrat olarak kaydedilmiştir.

30 lira kazanan No.lar:

146	181	228	363	571
772	773	1049	1205	1321
1341	1416	1592	1793	1926
1978	1991	2701	2717	2777
2961	3033	3080	3325	3488
3668	3721	3721	3739	3825
3949	4463	4553	4611	4826
4870	5040	5084	5186	5224
5432	5436	5689	5884	6030
6097	6141	633		

Hariçte Duyulan Derin Teessürler

(Baş 1 incide)

memleketlerdeki İran mümessilliklerinde bayrakların yarıya indirilmesini emir buyurmuşlardır. Bu irade Şehinşahi bugün gazetelerde ilân edilmiştir.

Bulgar heyeti

Sofya 12 (A. A.) — Atatürkün cenaze merasiminde Bulgaristan temsilcilerinin bulunacak heyet aşağıdaki zevattan mürekkep olacaktır:

Baş mabeyinci general Panof (majeste kralın mümessili), Harbiye nazırı general Daskalof (Bulgaristan hükümeti mümessili), Sofya garnizonu kumandanı general Lukas (ordunun mümessili).

Bulgaristanı cenaze töreninde ayrıca 72 kişiden mürekkep bir askeri kuta dahi temsil edecektir.

Rumen heyeti

Bükreş 12 (A. A.) — Atatürkün cenazesinde hazır bulunacak olan Rumen heyeti hükümet ve kiralığı temsil etmekte olan deniz ve hava nazırı general Paul Teodoresko ile iki general ve Rumanyanın Ankara sefirlerinden mürekkeptir.

Bükreş 12 (A. A.) — Atatürkün cenazesinde hazır bulunacak Rumen heyetinde azala olan iki generalin isimleri şunlardır:

Ordu genel müfettişi general Motas ve general Trajan Hricoresco.

Yugoslav heyeti

Belgrad 12 (A. A.) — Atatürkün cenazesinde hazır bulunacak olan Yugoslav heyeti heyet reisi bahriye ve Harbiye nazırı general Medit ile Yugoslavyanın Ankara elçisi Ace-movith ve kralın fahri yaveri amiral Pricadan mürekkeptir.

Sovyet heyeti

Moskova 12 (A. A.) — Atatürkün cenaze merasiminde Sovyetler Birliğini, hariçte halk komiseri muavini Potemkinin riyasetinde Karadeniz donanması kumandanı amiral Yunasov ve Ankara büyük elçisi Terentiev'den mürekkep bir heyet temsil edecektir.

Japonyanın taziyeleeri

Tokyo 12 (A. A.) — Japon imparatorunun mabeyincisi ve imparatorun kardeşi prens Takamatsu'nun kâtibi umumiisi Türkiye büyük elçiliğine giderek Atatürkün vefatı dolayısıyla taziye ve derin teessürlerini beyan etmişlerdir. Prens Takamatsu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine bir taziye telgrafı çekmiş ve cenaze töreninde namına bir çelenk konmasını Japon büyük elçiliğine emretmiştir.

Fransız Başvekilinin telgrafı

Paris 12 (A. A.) — B. Daladier Türkiye başvekilini Celâl Bayara aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

"Atatürkün vefatı münesibetile Türk hükümeti nezdinde Fransız Cumhuriyetinin taziyelerine terceman olmanızı rica ederim.

Fransa, kendisine pek çok dostluk nişaneleri göstermiş olan büyük adamın canlı hatırasını daima muhafaza edecektir."

Rumen Başvekilinin telgrafı

Bükreş 12 (A. A.) — Başvekil Miron Türkiye başvekiline aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

"Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu büyük şef Cumhuriyet başkanı Atatürkün ölümünden derin bir surette müteheyyiç olarak, gerek kendisi adına ve gerek Romanya kraliyet hükümeti adına, dost ve mütefik milletimin elim bir surette maruz kaldığı mateme iştirak ettiğimizi ekşelânslarına arz ve çok eklemlî hissiyatını kabul buyurmalarını rica ederim. Aynı zamanda Romanya milletinin büyük Cumhuriyet başkanının hatırasını tazimle yâd etmekte olduğuna büyük Türk milletine ıblâğ buyurmalarını kendilerinden rica ederim."

Polonyada derin teessür

Varşova 12 (A. A.) — Modern Türkiye'nin yaratıcısı Atatürkün vefatı haberi Polonya efkârı umumiyesinde pek derin akisler uyandırmıştır. Bu münesibetle her taraftan Türk milletine karşı hissedilen derin teveccüh hisleri izhar edilmiştir. Bu meydana Cumhuriyet reisi Moçick, Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mareşal Smigly-Rydz Türkiye Büyük Erkânharbiye Reisiğine, Başvekil Skladkowski Türkiye başvekiline, hariçte nazırı B. Beck

Türkiye hariçte vekâletine, Harbiye nazırı general Kasprzycki Türkiye Milli Müdafaa vekiline, Erkânharbiye Reisi Stachiewez Türkiye Ummum Erkânı harbiye ikinci reisine taziye telgrafları çekmişlerdir.

Bundan başka Polonya cumhuriyeti şerifati direktörü Lubienskiyi, Varşovadaki Türkiye elçiliğine taziyelerini bildirmeye memur etmiştir.

Hariçte nazırı B. Beck Türkiye elçisine şahsî taziyelerini bildirmiştir. Ordu müfettişi general Rommel, Mareşal Smigly-Rydz'in şahsî taziyelerini Türkiye elçisine bildirmiştir. Hariçte nezareti binası ile Varşovadaki krallık şatosu üzerindeki bayraklar yarıya indirilmiştir.

Belgrad 12 (A. A.) — Dün öğleden sonra kral Naipleri Stankoviç ile Peroviç Belgrattaki Türkiye elçisi Ali Haydar Aktay nezdine gelerek, Atatürkün vefatı münesibetile taziyelerini arz etmişlerdir.

Yugoslav gazetelerinin neşriyatı

Belgrad 12 (A. A.) — Avala Ajansı bildiriyor:

Dün akşamki ve bu sabahki bütün Yugoslav gazeteleri birinci sayfalarını Atatürkün fotoğrafını neşretmek suretiler Türk vatanının babası olan büyük adamın vefatına tahsis etmektedirler.

Gazeteler, heyecanlı cümlelerle bütün Türk milletinin duyduğu derin acıyı tasvir etmektedirler. Belgrad, Zagreb, Lubliyan gazetelerinde diğer büyük şehirlerde intişar eden bütün gazeteler, sayfalarında Atatürkün eser ve hayatını anlatmaktadır.

Vreme gazetesi, bir çok fotoğraflar meyanında hükümdarı müteveffa Aleksandr'ın Atatürkle mülâkâtını gösteren fotoğrafını neşretmektedir. Bu gazete aynı zamanda Yugoslav başvekilini Stoyadinoviçin Ankarayı ziyareti esnasında Atatürkün yanında alınan fotoğrafını da neşretmektedir.

Vreme gazetesi, neşrettiği başmakalesinde bilhassa diyor ki:

"Atatürkün vefatı münesibetile dost ve mütefikleri ve bilhassa Yugoslavyaya iştirak etmektedir. Kral Aleksandr'ın katlini müteakip "Seferberlik ilân edeyim mi," cümlesini muhtevi bir telgraf çeken Atatürkün bu sözü Yugoslavyada hiç bir zaman unutulmayacaktır. Bu suretle Yugoslavyada nüfuzu Avrupada olduğu gibi Asya milletleri arasında da seneden seneye artmakta bulunan tamamıyla millî ve kudretli modern Rumanyanın büyük Türkiyeyi vücuda getirmiş olan Atatürkün adını hiçbir zaman unutmayacaktır."

Gazete, bundan sonra, Atatürkün eserlerini adım adım teşrih ederek makalesine şu suretle devam etmektedir:

"Atatürk bir defa cisminin toprağa münkalip olacağını, fakat Cumhuriyetin ebedi olduğunu söylemiştir. Yugoslavya hükümeti bu sözlerdeki hakikata inanmaktadır. Kemal Atatürkün eseri pâyidar olacaktır."

Politika gazetesi bilhassa şunları yazmaktadır:

"Tarih silinmez harflerle bu devlet adamının adını hâk edecektir. Atatürk bir halk adamıdır. Kırılmaz azmi, kuvvetli zekâsı ve kuvvetli disini mağlûp ettiği mukadderatın önüne getirmiş bu suretle yeni Türkiye'nin mübâdi olmuşur."

Gazeteler bundan sonra, Atatürkün vefatı günü neşredilen resmî tebliğ ile cenaze programını yazmaktadır.

Rumen gazetelerinin neşriyatı

Bükreş 12 (A. A.) — Rador Ajansı bildiriyor:

Dün akşamki gazeteler başmakalelerini heyecanlı ve çok tesirli ifadelerle Atatürkün ölümüne hasretmişlerdir.

Profesör Yorga Namul Romanes gazetesinde "bir devlet yaratıcısı: Atatürk. başlı başına neşrettiği bir vazıda ezcümle diyor ki:

"Fitratın asker yaratılmış ve meslekten asker olan Atatürk politikâ ile istisaleine râmen bir asker olarak kalmaktadır. O yalnız her ne bahasına olursa olsun varılacak gayeyi, ancak bu gayeye erişirecek doğru yolu görüyordu.

Vittorul gazetesi yazıyor: "Eseriyle beşeriyetin üstüne çık-

itibarile insanlara en yakın olanlardan biriydi. Esasen şahsiyetinin cazibesi ve hayatının sonuna kadar muhafaza ettiği otoritesinin sırrı budadır. Bugün insan ve ham madde itibarile kuvvetli olan ve Akdenizde birinci derecede mühim bir mevki bulunan Türkiye Cumhuriyeti istikbali sükûnetle derpiş edebilir."

"Somantul," Atatürke tahsis ettiği başmakalesini şu satırlarla bitirmektedir:

"Rumanya, büyük dostunun hatırasını önünde derin teessür duymakta ve modern Türkiyeye Atatürkün hayatını vakfettiği bütün ülkülerini başarıldığını görmek hususundaki temennilerini arzeder..."

Independence Romaine gazetesi yazıyor:

"Atatürk tarihte teşkilâtçı bir dahî, bir milletin harikalar yaratan sevk ve idarecisi ve memleketinin kurucusu olarak kalacaktır. Haleflerinin büyük ölümlerine muazzam eserini tamamlamaları temenni olunur..."

Rumanyada duyulan teessür

Bükreş 12 (A. A.) — Bütün gazeteler ilk sayfalarını Atatürke ait makalelere tahsis etmekte ve bu yüksek adamın askeri ve siyasi dehasını tebarüz ettirerek yeni Türkiye'nin mübâdi tarafından vücude getirilen eserin tarihî değerini kaydetmektedirler.

Gazeteler, bundan başka Atatürkün fotoğraf ve uzun terceme hallerini neşrederek büyük adamın Türkiye'de teceddüt zahasındaki fevkalâde faaliyetini yazmakta ve Balkan sulhu eserine yaptığı yardım üzerine de bilhassa ısrar etmektedirler.

Universul gazetesi, neşrettiği başmakalede büyük asker ve dahî devlet adamının uzun uzadıya senasını yaptıktan sonra şöyle yazıyor:

"Atatürk, belki de zamanımızın en büyük adamlarından biridir. Rumanyanın sadık dostu olan Atatürk Rumen efkârı umumiyesinin sadık dostluğunu kazanmıştır."

Rumen milleti de bu acı günlerde Türk milletine dostane teselli hissiyatını izhar etmektedir..."

Rumanya gazetesi şunları yazıyor:

"Atatürk Rumanyanın en şerefli ve sadık dostlarından biriydi. Esasen Türklerin dostluklarına sadakati bir darbimesel olarak tanınmıştır. Türkiye'nin birinci cumhuriyet reisi Ankarada yaratılmış olan Balkan Antantının en mühim müessesilerinden biridir. Rumen milleti Türk kalplerini saran mateme derin ve samimi bir kederle iştirak etmekte ve yalnız Rumanyanın büyük dostlarına karşı hissettiği büyük saygı hisleriyle Atatürkün hatırasını ruhunda muhafaza etmektedir..."

Kurentul gazetesi, Atatürkün ölümü Türkiyeyi mateme garkettiğini fakat yüksek faydalara mazhar olmuş inkişâfçı bir rejim içinde bırakmış olduğunu yazmaktadır.

Diğer gazeteler Atatürkün eser ve şahsiyetini tazim etmekte ve Rumen milletinin dost ve mütefik Türk milletinin matemine samimi bir heyecanla iştirak ettiği kaydetmektedir.

Varşova gazetelerinin neşriyatı

Varşova, 12 (A. A.) — Polonya matbuatı heyecanlı cümlelerle Atatürkün hatırasını tazim etmektedirler. Gazeteler bu büyük adamı ait resimlerle uzun terceme halini neşretmektedirler.

Yarı resmî Gazeta Polska, tarihî bir şahsiyet olan Atatürkün büyük vatanperverliği ve askeri dehasını kayıt ve tebarüz ettirmektedir. Bu gazete diyor ki:

"Atatürkün faaliyeti fevkalâde vüsatlı olmuştur. Bu faaliyet Türk milletinin haytına müteallik her sahada kendini göstermiştir..."

Ordunun organı olan Polska Zbrozno, Atatürkün muharebe meydanlarındaki zaferlerini kaydederek bu zaferlerin millet hayatındaki büyük önemi veni merhaleye yol açtığını yazmaktadır.

Kurjer Poranny gazetesi, Atatürkün muharebeden sonra Türk milletinin hayatındaki başlıca rolünü tesbit etmektedir.

Kurjer Varzawski gazetesi, şunları yazmaktadır:

"Uzun bir yol katedilmiştir. Azametli bir eser vücude getirilmiştir. Müteaddit zaferler elde edilmiştir."

İngiliz gazetelerinin neşriyatı

Londra 12 (A. A.) — Röyter Ajansı bildiriyor:

Bütün Londra gazeteleri, Atatürke başmakaleler ve makaleler tahsis etmektedirler.

Times gazetesi başmakalesinde diyor ki:

"Kemal Atatürkün, yeni Türkiye'nin kurucusu ve yapıcısı olan o meşhur Mustafa Kemal paşanın şahsında büyük asker, büyük devlet adamı ve büyük şef ölmüştür. 1919 danberi Türkiye'nin tarihi onun hayatının tarihî oldu. Cesareti ve vatanperverliği onu ümitsiz görünen bir teşebbüsün başına, küçük, bitkin ve muzaffer mütefiklerin kahir istekleri önünde bütünlüğünü kaybetmiş bir milletin mukavemetinin başına koydu. Onun ruh kuvveti ve azim ve iradesi, kim olursa olsun diğer herhangi bir şefi sarsabilecek olan zorlukları yenmesine yardım etti. Onun daha evvel Gelibolu yarımadasındaki epik mücadelede İngiliz mütefiklere karşı talii tersine çevirmiş olan askeri dehası, nihayet kendi davasına tam ve parlak bir zafer temin etti. Bahtiyar ve galip asker, adamı, cüretli ve cesaretlî fakat aynı zamanda ihtiyatlı ve basiretli bir devlet adamı ve ihtilâli oldu."

Ekseriya hasta adamın ölümü için ayın yapmış olan Avrupa otellerini mahcup etmiştir. Bunlar, milletin harekete geçmek ve devleti tekrar canlandırmak için sadece şefin sihirli çubuğu ile temas bekleyen gizli kuvvetlere malik olduğunu unutuyorlardı..."

"O," nun kurduğu âbide sağlam temellere dayanıyor,"

Times, Atatürkün muhtelif islahatını gözden geçirdikten sonra şu suretle devam ediyor:

"Onun muvaffakiyetleri yalnız memleketin dahilinde Avrupallı masina münhasır kalmıyordu. Dai-ma ilham ve bazen de idare ettiği haricî politika, Türkiyeyi batı devletlerinin dostluk çerçevesine içine koydu ve eski düşmanlardan yeni dostlar yaptı. Evvelce Avrupada bir tufeyli telâkki edilen Türkiye, onun iradesi altında Avrupa politik heyetinin kıymetli ve müterakki bir âzası haline geldi. Türkler için bir bahtiyarlık eseri olarak, o diğer millet şeflerini eski arkadaşlarını uzaklaştırmaya sevkeden şüphe ve hasetlere asla kapılmadı ve onun kurduğu sosyal ve politik âbide sağlam temellere dayanmaktadır. Kendisi tarafından hazırlanmış ve idare edilmiş olan Türk inkılâbı erkek kadın bütün vatandaşlara Türkiye'nin evvelki nesillerinden hiç birine nasip olmayan hür, tam ve emin bir hayat verdi. Yeni Avrupada harp ve ihtilâl karışıklıklarından ortaya çıkan seflerden hiç biri daha fazlasını yapmamış ve bu kadar zorlukları yenememiştir. O, bir milleti matem içinde bıraktı."

Türkler, şimdi dostları olan ve Atatürkü kendisinden korkuul bir düşman sıfatile derin bir hayranlıkla takdir etmiş olan İngilizlerin bu kadar büyük bir adamın ölümünün Türkiye ve Avrupa için nasıl ettiği ziyadan dolayı pek ziyade müteessir olduklarını bilerek kısımen müteselli olabilirler..."

Times gazetesi diğer bir sayfada Atatürkün tercüme haline beyşütunluk bir yazı daha tahsis etmiştir. Bu yazı şu satırlarla bitiyor:

"Kararı, cesareti ve şiddeti Türkiyeyi düşmandan kurtarmış ve sonra da yalnız Rusyada Pier ve Lenin tarafından yapılan sosyal değişikliklerle kabili mukayese değişiklikler vücuda getirmiş olan hayret verici adam öldü. Asker teşkilâtçı ve idareci, onun modern Türkler arasında hiçbir rakibi yoktu ve çok eski zamanın harbu sultanları arasında da pek az rakibi vardı. Muvaffakiyetleri Türkiye'yi bir Avrupa devleti yaptı. vakın doğunun tarihini değiştirdi ve müslümanlığın istihalesinde hâlâ da kati bir tesiri olabilir..."

Atatürkün mükemmel eseri Daily Telegraph yazıyor:

"Müteaddit kuvvetli adamların iktidar mevkiine geldiğini gören neslimiz, bunların eserlerini gözden geçirdiği vakit hiç bir millet ve devlet için Atatürkün Atatürk tarafından...

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

plan kadar fevkalâde, ne de onun kadar iyi mülhem olmadığımı anlıyacaktı..."

Daily Telegraph, aynı zamanda Atatürkün İngiltereye olan dostluğuna karşı da hayranlığını kaydetmektedir.

News Chronicle gazetesi "Bozkurt," başlığı altında yazdığı baş makalesinde de diyor ki:

"Atatürk, "Eğer yaşasalardı tarihin bugünkünden çok farklı olacağını, bir hakikat olarak söyleyebileceğimiz mahdut adamlardan biri idi. Diğer diktatörler arasında yalnız Lenin, inkılâbdaki hayret verici cüreti ile, kendisiyle mukayese edilebilir..."

Aynı gazete Vernon Bartlett'in imzası altında okunan bir makalede ezcümle deniliyor ki:

"Atatürkün islahatı devamlı olacaktır. Zira bu islahat harpten evvel kendisini tanıyanlar için hemen hemen tanınmayacak derecede değişmiş olan Türkiye'de Türk milletini kurtarmıştır. Atatürk Türkiyeyi inhitat etmiş bir memleket halinden kuvvetli ve hürmet edilen bir memleket haline çevirmiş ve onu tek düşmanı kalmadan bırakmıştır. Bu, zamanımızın hiçbir diktatörünün başaramadığı bir şeydir..."

Daily Mail de bir makalesinde şu bir memleketin ve harb sonrası satırları yazıyor:

"Bugün Türkiye büyük ve yeni dehesat, sefalet ve bitkinliğinden çıkmış olan bu yeni Türkiye Atatürkün dimağında vücut bulmuştu. O, bu Türkiye'yi kendi elleriyle dünyaya getirdi..."

Daily Express yazıyor:

"Atatürk, Türkiye'yi, hesaba katılması icabeden yeni bir memleket haline getirdi..."

Daily Herald da, Atatürkün uzun bir tercüme halini neşretmektedir.

Alman gazetelerinin neşriyatı

Berlin 12 (A. A.) — Atatürkün vefatından bahseden Völkischer Beobachter gazetesi büyük devlet adamını tazimle yâd ettikten sonra diyor ki:

"Almanya, Türk milletinin bu ölçülmez derecede büyük ziyardan mütevellid acısına samimi olarak iştirak etmektedir"

Gazi, 1918 de ölen milletler grubu arasında azimli bir hareketle milletini tahammül edilmez bir diktatör kurtaran ve bütün dünyanın hayran kaldığı bir kalkınma yapan ilk devlet reisi olmuştur. Atatürk, tarihin büyükleri arasında ebedi bir surette gözükecektir. Türk milletine yeni bir medeniyet, kuvvetli ve feyizli yeni bir devlet miras bıraktı. Türkiye'nin, Almanyada haset edilmeksizin takdir ve teslim edilen bu mirası korumasını temenni ediyoruz."

B. Hitler bu hissiyatı 1933 te büyük Millet Meclisi hariçte encümeni reisiyle olan görüşmesi esnasında ifade etmiştir. B. Hitler, Atatürkün muvaffakiyetlerinin kendisinin nasıyonâl - sosyalizmin muvaffakiyetinden olan inanım teyit etmekte olduğunu bilhassa kaydelemiştir. Türkiye'nin kurtuluş mücadelesi parlak bir nümunedir. Türkiye ve Alman yada kuvvetli bir kşycülük milli kuvvetin tükenmez bir kudretidir. İki memleketin aynı politik gayelere mevcuttur. Ve dostlukları kuvvetli ekonomik münesibetlerle tarsin edilmektedir."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

nünün şahsiyetine uzun makaleler tahsis etmişlerdir.

Paris Soir şöyle yazıyor: Devlet adamı olarak kendini göstermiş olan bir büyük asker.

Marcel Sauvage, İntransigeant gazetesinde şöyle diyor:

Bir büyük harp şefi, bir büyük idare adamı ve Fransa dostu.

Paris Soir, diğer bir makalesinde diyor ki:

Bugün Paris ve Londra neşe içinde dir. Çünkü İsmet İnönü İngiltere ve Faransa ile daima en dostane münesibetlerini idame etmiştir."

Liberte gazetesinde bir makale yazmış olan Claude Janet'ye göre Türkiye, İsmet İnönü'nü intihap etmekle kalkınmasına fasıla vermeksizin devam etmek azminde olduğunu göz termek suretiyle Fransızlara çok güzel bir siyasi kıyaset dersi vermiştir."

B. Janet, şöyle devam ediyor:

Atatürke halef olarak onun en yakın mesai arkadaşı Atatürk tarafından yapılmış olan kalkınma işine ait ilk gayretlerde onunla çalışmış olan arkadaşını intihap etmekle Türkiye Büyük Millet Meclisi, çok iyi bir harekette bulunmuştur. Filvaki Türkiye'nin kalkınma hareketine devam edebileceği ve gerek Avrupada gerek yakın şarkta çok daha mühim, çok daha kuvvetli bir mevki ılgal edeceği tahmin edilebilir."

Macar Kabinesi İstifa Etti

Budapeşte, 12 (A. A.) — Birçok gazeteler, Budapeştede dolayan bazı şayialara maks olmaktadır.

Nicolcorai Ujsag gazetesi diyor ki:

"Başvekil İmredi, devlet reisine istifasını vermiş ve mumaleyleh tarafından yeni kabineyi teşkil memur edilmiştir. Kabinede bir değişiklik yapılması beklenmektedir."

Naciarsag gazetesinin zannettiğine göre dahilliyeye nazırı istifa etmiştir. Bu gazetyeye göre, Çekoslovakya'daki Macar arazisinin idadesi, Macaristanın siyasi sayfasını kapatmış ve İmredinin kabinesinin istifasını takdim etmesi yeni bir İmredi kabinesi teşkilî imkânını vermiştir."

Askerî Hekimlik Kongresinin Vardığı Kararlar

Cenevre, 12 (A.A.) — Anadolu ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Beynelmil askeri hâkemlik kongresinde mukaddema verilen bir karar mucibince Cenevrede harp zamanında orduların yaralı ve hastalarının iyi bakılmaları için bitaraf mntakalar ihdasını istihfad eden bir konferans toplanmıştır. Konferansa 17 hükümetin murahhas ve mütehasısları iştirak etmiştir. Hükümetimiz namına da bu konferansa general Mazlum Boysan ile Milli Müdafaa Vekâleti hukuk müşaviri Salâhattin Pınar iştirak etmişlerdir. Konferans shhî şehir ve mntakaların tarifini ve bu şehirlerin hangi şartlar daire-sinde tesis edileceğini tesbit etmiştir. Konferans tarafından hazırlanan bir proje hükümetlerin tasvibine dip lomatik yollar vasıtasıyla arz edilecektir. Bu mntakalar sulh zamanında tesis edilebileceği gibi harp zamanında dahi tesis edilmek imkânı mevcuttur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

Aynı gazete diğer bir makalesinde şöyle diyor:

"Türk milleti en büyük oğlunu kaybetti. İcraat adamı olan Atatürk memleketin ihya ve imarını dahilî islahatla ve komşularla takip edilen bir dostluk politikasıyla temin etmiştir. Dış politikadaki büyük muvaffakiyetleri, Çanakkalenin tekrar askeri hale konulması, Sancar meselesinin halli, ıblâh olmuştur."

Bu büyük asker ve bu dahî devlet adamı 1918 den 1922 ye kadar mucahedelede olduğu gibi pasif işlerinde de zafer dallarıyla tetevvüz etmiştir..."

BULMACA

Evvelki Günkü Bulmacamızın

Halledilmiş Şekli

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1	S	E	R	E	N	C	E	B	E	Y
2	A	G	I	L	A	L	A	C	A	
3	L	F	E	R	I	D	E	L		
4	J	A	B	Z	E	R	I			
5	P	A	R	A	E	N	A	K		
6	A	T	E	Ş	E	G	A	Z	A	
7	Z	N	I	D	E	N	I	Z		
8	A	V	A	L	E	L	L	I		
9	R	A	C	A	V	E	R	G		
10	I	S	I	R	G	A	N	O	T	I

BUGUNKU BULMACA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

SOLDAN SAĞA:

1 - İhtisatta bir müsterek çalışma u-sulü. 2 - Bir para ismi, nota. 3 - Geniş topraklar. 4 - Bir kadın ismi, bir meşhur alafrağa şarkı ismi. 5 - Sebep olma. 6 - Adı, memleket. 7 - Tenbelliğe, gevşeklğe. 8 - Parça, hafif yaralı. 9 - Örgü tuzak, bir meyva bir cemi edati. 10 - Nefret edenin akı; geçen, buluşan.

YUKARDAN AŞAĞIYA:

1 - Bir vekilimizin soyadı, bir emir. 2 - Bir emir, İzmir mıntakası. 3 - Kabil değil. 4 - Ehlam, sorgu. 5 - Bir göz rengi, yaşlan. 6 - Karadeniz vilâyetlerimizden birinin halkından. 7 - Akseiden şeyler. 8 - Bir hayvan esvaplarında astarla kumaş arasına konur. 9 - Sandalyeler. 10 - Bir şeyin bahasını gösterir, bir edat, büyük.

Maarif Cemiyeti**Piyangosu Çekildi**

Türk Maarif Cemiyeti eşya piyangosu çekilmiştir.

Kazanan numaralardan büyükle-rini aşağıya yazıyoruz:

Dört bin liralık eşya kazanan numara

4310

İki bin liralık eşya kazanan numara,7408.

Biner liralık eşya kazanan numaralar 13004,363,

Dörder yüz liralık eşya kazananlar 9813, 11202, 12472, 12820, 13887

19478.

İki yüz liralık eşya kazananlar 3151, 3471, 11579, 14342, 16675

18993, 19950.

Yüzer liralık eşya kazananlar 738, 832, 2438, 2503, 2511, 3011,

6410, 7383, 7533, 10730, 15447, 15850

16387, 18742, 19901.

BALIKESİRDE:**Birçok Yerlere****Kar Yağı**

Balıkesir, (TAN) — Sındırgıya ve civarına, Ulus dağına, Kepsüt civarı ile Alaçama kar yağmıştır. Bütün mıntakamızda havalar soğumuştur.

İki Zeytinyağ Fabrikası Yapılıyor

Balıkesir, (TAN) — Ziraî kredi kooperatifleri ortaklarının mahsul-lerini işlemek üzere Ziraat Bankası tarafından Ayvalık ve Edremitte iki zeytinyağ fabrikası kurulacaktır. Bu fabrikalar önümüzdeki yıl işe başlamış olacaktır.

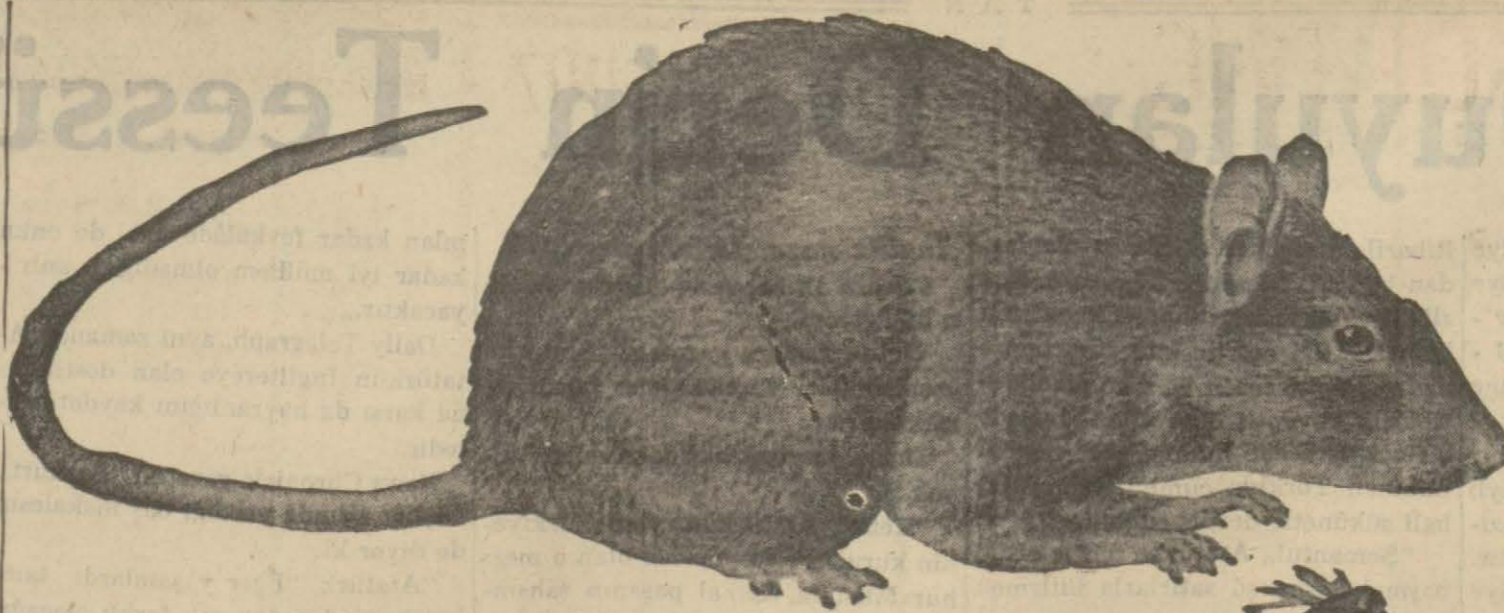
TAN Gazetesi

İlan Fiyatları

1 inci sayfa santimi	400
2	250
3	200
4	100
1c sayfalarda	60
Son sayfa	40

Dikkat:

- 1 - 1 santim; gazetenin ince yazı ile 2 satırdır.
- 2 - İlanların fiyatı gazetenin tek sütünü üzerine hesaplanmıştır.
- 3 - Kalın yazılar da gazetede kapladığı yere göre santimle ölçülür

ZEHİRİ İLE ÖLDÜRÜNÜZ

Macun ve buğday şeklinde olup büyük ve küçük her nevi fareleri, şıçanları derhal öldürür. Tesiri kat'idir. Fareler kokmaz.

Buğday nevelerini serpmelidir. Macun olanlarını yağlı bir ekmeğe ve herhangi bir gıdaya sürerek farelerin bulunduğu yerlere koymalıdır.

Kutusu 10 iki misli 25 dört misli bir arada 30 Kuruş.

SADAKAI FITIR

	En iyi	İyi	Son
Buğdaydan:	15	14	12
Arpadan:	24	20	19
Üzümünden:	84	67	54
Hurmadan:	00	133	00

Yurdumuzun hava müdafası esbabını temin hususunda pek meşhûr mesaisi görülmekte olan ve aldığı teberrüatı Kızılay ve Çocukları Esirgeme Kurumu gibi hayırlı teşekküller ile paylaşan Türk Hava Kurumuna her vechile yardımda bulun-

mak mühim bir vazifemizdir. Binâenaleyh bu bapta Diyanet işleri reisliği tarafından verilmiş olan fetva mucibince sadaki fitir ve zekât ile mü-kellef olanların -havadan gelecek tehlikelere karşı yurdumuzu, milletimizi korumak uğrunda pek feyizli ve devamlı bir surette çalışan - mezkûr Türk Hava Kurumuna yardımda ve bu vesile ile de memleketimize hizmette bulunulması lüzumu sadakai fitir nevi ve miktarile beraber ilân olunur.

İstanbul Müftüsü

İhmal etmeyiniz.

LİNİA - Kemeri İstifrahâtı temin, yağlanmayı men eder ve hareketinize gençlik verir

Yalnız J. ROUSSEL de satılır.

İSTANBUL: Tünel Meydanı No. 12. 13 Numarolu katalogumuzu istiyorsanız, bedava gönderilir.

PARA
BİRİKTİRİRSEN EL
ATAMAYACAĞIN
İŞ YOKTUR

İŞ-BANKASINDAN BİR KUMBARA AL

Şekerci HACI BEKİR mamûlâtında

Türkün millî çeşnisi vardır.

ALİ MUHİTTİN HACI BEKİR

İstanbul - Beyoğlu - Karaköy - Kadıköy

HASTALIK, ÖLÜM ve Pislik Getiren Farelere

F A R HASAN FARE**HILKAT,**

Daima Kanunlarına Sadıktır.

Yaratan kuvvet, her insana sıhhat ve saadet içinde yaşamak hakkını vermiştir. Her türlü suiistimal ve tabiat kanunlarına aykırı hareketin cezası ölümdür.

Yurddas! Her zaman kendi kendinin doktoru ol! Bütün uzviyetini gözden geçir ve gördüğün en ufak bir arıza üzerine derhal faaliyetine geç. Kendinde düşkünlük, halsizlik, iştahsızlık, kansızlık, kuvvetsizlik, tembellik, korkaklık mı hissediyorsun? Bunlar uzviyetin imdad işaretidir. Çabuk yetiş ve hayat eksiri olan

FOSFARSOL**Kan, Kuvvet ve İştihâ Şurubu**

İçmiye başla, FOSFARSOL tababetin esasını teşkil eden bütün doktorlar tarafından takdir edilen en mühim ilaçların gayet fennî bir surette teşrikinden yapılmış emsalsiz bir kudret şurubudur.

Kanı tazeler ve çoğaltır, iştihayı açar, hafıza ve zekâyı yükseltir. Sinirleri, adaleleri sağlamlaştırır. Azim ve faaliyeti yükseltir. Ve bütün kudretleri uzviyette toplayarak ömrü tabiiyi bütün neşelerle geçirir. FOSFARSOL güneş gibidir. Girdiği yere sağlık, dinçlik ve gençlik saçar, her eczanede bulunur.

ARTIK BAŞIM ÇATLIYOR

NEZLEM VAR

NEURALJİYE TUTULDUM

GRİPTEN KORKUYORUM

DİŞİM AĞRIYOR

DEMİYİN

BİR KAŞE

NEOKALMİNA

EN İYİ ÇARE DİR

TÜRK HAVA KURUMU
Büyük Piyangosu

İkinci keşide: 11 Birincikânun 938 dedir.

Büyük İkramiye: 45.000 Liradır...

Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyanganonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz.

KÖRTİNG
SİZİ AHENGLE SARAR OYALAR

Körting Radio
SUPRA SELECTOR 39

UMUMİ: NECİP ERSES
VEKİLİ: GALATA ZULFARUZ SO. SESLİHAN
GALATA MEZARAN CAD. NO 121 -

GÜZELLİĞİNİZ İÇİN

KREM BALSAMIN KANZUK

Bütün dünyaca takdir edilmiş sıhhi' güzellik kremleridir. Gece için yağlı, gündüz için yağsız halis acıbadem çeşitleri hususi vazo ve tüplerde satılır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
İSTANBUL — BEYOĞLU

İstanbul Asliye Mahkemesi Altıncı Hukuk Dairesinden: Davacı Fatih Destereciler 28 No. da oturan Mehmet Cemal tarafından müddealehyha Vefada Revani Çelebi mahallesi Mustafa Kemal Paşa caddesi 1 No. da oturan Hatice namı diğer Naciye aleyhine ikame eylediği boşanma davasının yenileme üzerine icra kılınmakta olan muhakemesi sırasında: Muameleden kaldırılıp ahiren davanın kaldığı noktadan takip ve devamı talep edilmesi üzerine müddealehyha Hatice namı diğer Naciye'ye gönderilen davetiye üzerine mezburenin iki sene evvel mezkûr adresi terk ederek semti meçhule gittiği mübaşir tarafından davetiyesi zahirine verilen meşruhat tan anlaşılmış olduğundan bu bapta ki muhakemenin 12.12.938 Pazartesi günü saat 14.30 a talikine ve bu bap taki davetiye ve istidamin tebliğ yerine geçmek üzere on beş gün müddetle mahkeme divanhanesinde asılı tutulmasına karar verilerek mezkûr davetiye ve istidamin mahkeme divanhanesine talik edilmiş bulunduğuna ilân olunur.

İstanbul Asliye ikinci Hukuk Mahkemesi Reisliğinden: Davacı Mehmet Emin tarafından müddealehyh Hüseyin Hüsnü Dalyancı ve Sait Alan aleyhlerine açılan fekkî haciz davasından dolayı tebliği muktezî dava arzuhalî suretinin müddealehyhlerden Hüseyin Hüsnü Dalyancının ikametgâhı hazırasının meçhul olduğu serhile mübaşir tarafından bilâ tebliğ iade edilmesi üzerine mezkûr arzuhalin Hukuk U. sul Muhakemeleri Kanununun 141 inci maddesine tevfiқан 20 gün müddetle ilânen tebligat icrasına karar verilmiş ve mezkûr arzuhalin bir sureti de mahkeme divanhanesine asılmış olduğundan müddealehyh Hüseyin Hüsnü Dalyancının tayin edilen işbu müddet zarfında mahkemeye müracaatla arzuhalî tebliğ ile cevap vermesi lüzumu ilân olunur.

KREM

lerin yüz tuvaletindeki rol ve tesirleri lâykile bilinmediği devirlerde..

KREM PERTEV

vardı. Şöhretini kendinden alan Krem Pertevin bugünkü muvaffakiyetinin sırrı basittir. Tamamen fenni ve titiz bir itina ile günün tekâmülünü takip ettiği ve memleket mahsulü olmakla iftihar duyusudur.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü İlanları

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. % 15 teminatı		Eksiltmenin Şekli saati
		beheri tutarı	L. Kr.	
		L. K. S.	L. K.	
Bileği taşı	96 adet	36.—	5.40	Pazarlık 14
Tütün tozu	100 ton bedeli	550		
	Ambalaj mas.	700.	187.50	Açık 14.15
			1250.—	

İskarta ip 1958 kilo - 19. 12.5 374.46 56.16 " 14.30
I — Paşabahçe fabrikasında eski kalınlığında 56 adet bileği taşı. İz-50 santim kutrunun bir santim cam fabrikası enkazından bakiye mir Tütün fabrikasında mayıs 939 nihayetine kadar toplanacak 100 ton tütün tozu ve Üsküdar depoları grupunda mevcut 1958 kilo iskarta ip hizalarında yazılı usullerle satılacaktır.

II — Muhammen bedelleri % 15 teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Attırma 28—XI—938 tarihine rastlayan pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mübayaat şubesinde müteşkil komisyonunda yapılacaktır.

IV — Bileği taşı nümuneleri Paşabahçe fabrikasında 1145 + 813 — 1958 kilo ip nümunesi Üsküdar depoları grupunda görülebilir.

V — İsteklilerin arttırma için tayin edilen gün ve saatlerde % 15 teminat paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8247)

I — İdaremizin Samsun fabrikası için şartnamesinde yazılı eb'ad ve evsafıta olmak üzere 1000 metre mik'abı kereste pazarlık usulüyle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli beher M 3ı 37.50 lira ve muvakkat teminatı 2812.50 liradır.

III — Eksiltme 18/XI/938 tarihine rastlayan Cuma günü saat 14.30 da Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler 1.87 lira bedel mukabilinde sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güven me paraları ile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8328)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. idaresi İlanları

Muhammen bedeli 1800 lira olan 100 ton çimento açık eksiltme usulüyle 26/11/938 cumartesi günü saat 10 da Sirkeci'de 9. İşletme binasında satın alınacaktır. Bu işe girmek isteyenlerin nizamî vesikaları ile % 7,5 nisbetinde teminatlarla komisyona müracaatları lâzımdır. Şartnameler parasız olarak komisyondan verilmektedir. (8302)

Samsun Valiliğinden:

Açık eksiltmeye konulan iş: "Mukavelesi feshedilmiş olan Samsun — Bafra yolunun 0+658—33+000 kilometresi arasındaki şosenin esaslı tamiri ile on adet bir metrelik ve bir adet üç metrelik menfez ve 2+137—2+349 kilometreleri arasında varyant inşaatının müteahhit tarafından ifa edilmemiş kısmıdır.

1 — Keşif bedelleri "136.764" lira "94" kuruştur.

2 — Muvakkat teminat "8.088" lira "25" kuruştur.

3 — İhale 1 Birincikanun birinci Perşembe günü saat "16" da Vilâyet Daimi Encümeninde "2490" numaralı kanunun "51" inci maddesinin "1" inci fıkrası gereğince açık eksiltme suretiyle yapılacaktır.

4 — Bu işe ait evraklar şunlardır:

A — Keşifnameler

B — Eksiltme şartnamesi

C — Fenni şartnameler

D — Hususî şartname

E — Projeler

F — Mukavele projesi

G — Bayındırlık işleri genel şartnamesi

5 — Eksiltmeye girebilmek için cari sene içinde Ticaret Odasında kayıtlı bulunduğuna dair vesika ile bundan evvel bir defada yüz bin liralık iş yapmış olduğuna ait vesika ibrazı şarttır. Bu husustaki talimat gereğince ehliyet vesikasının ihale tarihinden sekiz gün evvel Samsun Vilâyetine müracaatla istihsalî lâzımdır.

6 — İhale "2490" sayılı kanun hükümlerine göre dir.

7 — İstekliler bu işe ait evrakı sekiz lira on bir kuruş bedel mukabilinde Ankara, İstanbul ve İzmir Vilâyetleri Nafia Müdürlüklerinden alabileceklerdir. "8229"

Her türlü yanıkları,
Kan çıbanları,
Traş yaraları,
Meme iltihabları ve
çatlakları,
Koltuk altı çıbanları,
Dolama, akneler,
ÇOCUKLARIN ve
Büyüklerin her türlü
DERİ İLTİHAPLARINI

VIROZA

En çabuk ve en emin
bir surette
TEDAVİ EDER.

VIROZA

Fenni ve sıhhi bir
CİLD MERHEMİDİR.

Kumbâra biri

HAYRETİN
GİZER

1000 yapar

TÜRKİYE
CUMHURİYETİ
ZİRAAT BANKASI

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü İlanları

Mahallesi	Sok.	Cinsi.	Numarası	Aylık kira bedeli
				Lira Kuruş
Kabataş	Dolmabahçe	Dükkan	199/207	8 00
Ömer Avni				

Yukarıda yazılı vakfa ait dükkan kirası 13/11/938 gününden itibaren 10 gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır.

İhalesi 23/11/938 Çarşamba günü saat 14 de yapılacaktır. İsteklilerin idaremiz Akarat kalemine gelmeleri. (8365)

Sahibi: Halil Lütfi Dördüncü, Gazetecilik ve Neşriyat T. L. Ş.
Umumi neşriyatı idare eden M. Rasim Özgen; basıldığı yer
TAN Matbaası.

İst. Asliye Altıncı Hukuk Mahkemesinden: Nedime tarafından kocası olup mukaddema Sirkeci tramvay caddesi Dervişler sokak 10 sayıda ikamet etmekte iken halen ikametgâhı meçhul Celâl aleyhine açılan boşanma davasının yapılmakta olan tahkikatının 8.11.938 tarihli celsesine davet edilen müddealehyhin hazır bulunmamasına binaen hakkında giyap kararı itihaz ve buna dair imlâ kılınan ihbarnamenin bir nüshası mahkeme divanhanesine talik olunarak keyfiyetin on beş gün müddetle ilânına karar verilerek tahkikatının da 24.12.938 Cumartesi günü saat 9.30 a talik kılındığı tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur.

Gençliğin Asil ve Necip Heyecanı

Universite konferans salonunu dolduran profesör ve talebeler, derin bir sükût içinde hitabeleri dinliyorlar

Atatürkün asil çocuklarından biri, Büyük Ataların kayıbt hicranını ve elemi kürsüden haykırıyor

On binlerce yüksek tahsil gençliği, dünkü toplantıda bulunmak üzere, Üniversite konferans salonuna akıyorlar

Universite Rektörü Cemil Bilsel ve bir talebe nutuk söylüyorlar

Konferans salonu önünde derin bir elem içinde hitabeleri dinleyen Atatürkün güzide evlâtları genç subaylarımız

Uç gündür matem ve ıztırapları yatıştırmayan, teessürleri ve gözyaşları sükûn bulmıyan Atatürk kızları Üniversite bahçesinde